

308292

వ త్రి దినము ప్రకటింపఁబడును.

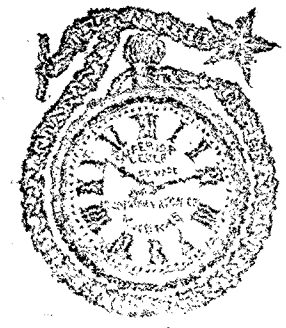
VOL. I. డిసెంబరు 1914 సం॥ నవంబరు నెల 5 వ తేది గురువారము No. 200 సంవత్సరము ౨౦౦

శృంగారనైషధము.
దీనికేమాలము, నైషధం విద్యబోధనము అను శీర్షికతో సంపుటకై పుట్టెను. దీనికి రచయిత కవి సామంతులయ్య శ్రీనివాసులు. ఆనైషధమున కవి చక్కని శైలిలో; తెలుగుభాషలో సులభముగా, (మాలమయ) రసంబునాడించినను సులభముగా భాషించినను సామంతులయ్య శ్రీనివాసులు చక్కని శైలిలో వ్రాసినట్లు తెలుసుకుంటున్నాము. శ్రీనివాసుల నైషధమునకు శ్రీనివాసుల శేషయ్య శృంగార చరిత్ర అనే నామము ఉన్నది. కవిగతకర్త లిష్టత కవిత్వాభివ్యక్తియందు గలది. తెలుగుభాష యొక్క అభివృద్ధికి సులభముగా, అర్థమగు, స్పష్టము, వర్ణనాపై చిహ్నములు అభివ్యక్తియు, ప్రాచీనములను పరిశీలించి సామంతులయ్య శ్రీనివాసుల నైషధమునకు గలది. దీనికి, శాస్త్రీయము, ఉదాహరణము, న్యాయరీతియు, నిరసనయు మొదలగు సంబంధములను పరిశీలించి మెల్ల నాచరించుచున్నది. వేదికపైకానున్న చిహ్నము, కవి శాస్త్రీయము, సామంతులయ్య శ్రీనివాసులు, మంచి శాస్త్రీయమున దీనికేరలవు. శేష అంశముల వివరము, ౨.౩.౦.
ఇది గాక, నైషధమునకు, శాస్త్రీయము, ప్రకృతియు, శాస్త్రీయము మొదలగు వివరము.

డి న వ త్రి క.
ప్రతినితము 1౦ పుటల విషయమునకు.
చరణా చరిత్రము 1౨-౦-౦, ౩ మాసములకు రూ. ౩-౪-౦,
౩ మాసములకు ,, 6-4-౦, 1 మాసములకు ,, 1-౩-౦

క్రొంప్టన్ ఇంజనీరింగు
కంపెనీ, మదరాసు.
పేంటింగు డ్రెస్సులు,
రయిన మిల్లులు,
పిండి మిల్లులు,
నీరుతోడు యంత్రములు

మరియు దీనిని బాగా చూడండి.
గొలుసుతో నానా ధరలు కలిగి. పోస్టు రూ. ౦.౪-౦.
దీనికి ౩ సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ గడియారము దేవునియొద్ద
మానవమైన శేష ఎల్లప్పుడూ
తో ముద్రింపబడి యుండును.
ఇది మారుట కంటే ముందు
మన, దీనిని ప్రాంతము నానా
మామమగలిగి మొదలుపెట్టుట
దీనియందును. దీనియొక్క
శాస్త్రీయము గానాటి నీటి అతి
దీని యందును. నీరు నుండి

అయితే నుండి.
దీని ప్రభావమును గురించి. ఇది భూమి పైకిరావము
లను, కలరా, పోలీసు ముచ్చటలు అంటున్నాము.
దీనిని బలము నుభయ ఉన్నాము.
దీనిని, ఒక సంవత్సరము కేవలము
శేష రూ. ౦-12-౦౦; మారు సంవత్సరము రూ. ౩-౦-౦౦.
దీనిని చందాదారులకు రూ. ౦-౩-౦౦ మార్కెట్.
మారు సంవత్సరము రూ. 1-2-౦౦ లు.

నానినానా.
కొందరు నానినానా, మందరేదని కలంపెదరు
దీని కేవలము పేర్లు. నేను నానినానా
నానినా, భగవంతుని ముచ్చటలు
ప్రభుత్వములకు యా నానినానా
యందు నానినానా
దీనిని పేర్లు.
దీనిని పేర్లు.
దీనిని పేర్లు.

మొదలగు వాటిని దీని అధిపతి గారి, గ్యారంటీ
వలన గాని, మారిన గాని, లేక విద్యుత్తు
(ఎలక్ట్రిసిటీ) వలనగాని, నానినానా
పేర్లు, నీ-ములకు
మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది.
మానవ ఎలక్ట్రిసిటీ సామానులు, జనరల
ఇంజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.
మరియు ఎంగల్ బర్న్ లు, లైట్ బల్బులు
అంతయు నీటిములము.

వివరము:
నెం 7, ఆర్మీనియన్ వీధి,
మదరాసు.
The Crompton Engineering Co.,
7, Armenian Street, MADRAS.

నల్ల భీమ పాతశాస్త్రము.

ఇదిగూ దాక్షిణ్యము. డి. యన్. డి. గోపాలయ్య
గారితో చేయవలసినది. దీనిని ౩ భాగములు
కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన ఆయుధములు,
దీనిని మును, చేయుకములుగలదు. 2 భాగమునందు
దీనిని దాక్షిణ్యము కోరినందు ఇంకను భాగములను
అనేకవిధముల గలవు. 3 భాగమునందు
దీనిని దాక్షిణ్యము కోరినందు ఇంకను భాగములను

241 శీర్షికగలదగు శాస్త్రీయము ప్రతి 1 కి రూ.
1-౩-౦; పోస్టు ఖర్చులతో 1-11-౦.
242 శీర్షికగలదగు శాస్త్రీయము ప్రతి 1 కి రూ.
1-౩-౦; పోస్టు ఖర్చులతో 1-11-౦.
243 శీర్షికగలదగు శాస్త్రీయము ప్రతి 1 కి రూ.
1-౩-౦; పోస్టు ఖర్చులతో 1-11-౦.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు వరసామృతము
ప్రతిభారము నేలకు పేలు వికరము.
నీరు 1-౩ ౦-౦-౦ ఇంకను మార్కెట్
దీనిని మును, చేయుకములుగలదు.
దీనిని దాక్షిణ్యము కోరినందు ఇంకను భాగములను
అనేకవిధముల గలవు. 3 భాగమునందు
దీనిని దాక్షిణ్యము కోరినందు ఇంకను భాగములను

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦ కి ౬౯ గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
ఉంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానియ్యదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం బు. ౧ 0-12-0 మూత్రమే.
విషాచి సంజీవిని మా. ౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గరరైలుస్టేషనును దెలుపువలెను.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్., ఏ. యం. బి.,

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి., మదరాస్.

బుల్డింగ్ అక్షసు
పండిట్, మదరాస్.

అత్యుత్తమమైన మదరాసు పిత్తటర్బనులు.

మంచి పట్టుతోను, చక్కని జల్తారుతోను చేయబడినవి.

ఎర్ర తలపాగలు, ఒక అంగుళము బంగారు జల్తారుగలవి. ఇన్ వెక్టరులకు బాగుగా పనికివచ్చును.	ధర రూ.
మైసూరు మాదిరిగాని, మదరాసు మాదిరిగాని కోరిన మాదిరి పంపబడును.	7-0-0
తుర్కీ ఎర్ర పట్టుగుడ్డటర్బను, మైసూరుమాదిరిగాని మదరాసుమాదిరిగాని పెద్దమనుష్యులకు అనేక	
రంగులలో చేయబడిన తలపాగలు ఒక్కొక్కటి	5-8-0
మైసూరుగాని మదరాసుగాని మాదిరి. ఎరుపు, కోహ, నీలము, తెలుపు వగయిరా రంగులలో పంపబడును.	6-0-0
జలమయిన తలపాగ పెట్టె జపానురంగు చేయబడినది.	1-0-0
ఆర్డరులు పంపునపుడు తలయొక్క కొలత పంపుడు. సగముచార్జి అధ్యాత్మగా ముందు పంపవలెను.	

ఎస్. ఇస్మాయిల్ అండు సన్,

ఆర్మీ, వాలంటియర్, పోలీసు కంట్రాక్టర్లు, 67, మూరు వీధి, మదరాసు.

S. ISMAIL & SON,

Army, Volunteer, and Police Contractors,
67, Moor Street, Madras.

వనోపధి సారసవరిల్లా

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుచేయును.
కీళ్ళపొట్టు, పాతవాయ్యపుపొట్టు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములును దీనివలన
వయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు వుప్పీనిగలిగించును. నెత్తురును
శుద్ధపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసాముందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు
వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

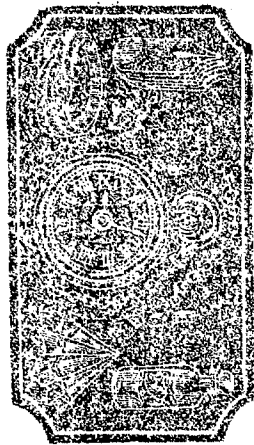
సీసా నెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪, ఫననవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144, Fanaswadi, No. 2, Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతో కలిపి 2-14-0 లు మాత్రమే.
6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈ వాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్
పనితో లేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారై యిష్ట
జే నూతనముగా వచ్చి యున్నది.
కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుం
డా సరియైన కాలక్రమము చూ
పించు వాచి యిదియే, మిగుల
సుందరమైనది. దీని 6 బహుమ
తులవివరము:— (1) డ్రాబ్బుమైన
చేతిగడ్డ, (2) పరిమళమైన ఆత్మ
రు సీసా, (3) సర్పాకారమైన
ఉంగరము, (4) గడియారపు గొ
లుసు, (5) వివిధమైన స్ట్రీలునిబ్బు
(6) దిక్కులుచూపెడు కంపోసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

వి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ,

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలచక్రవర్తి నందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువాడు

ఆటోమిల్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్ధ్యముల కుర్చీకింపబడిన ఆత్మీయపయోగింపవలయును.
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడుక
యుండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని ప్రస్తుతులనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ
లేదు. చేతిరుమాలు మిదగాని, కొటుమిదగాని కొన్ని
పొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపులతో
లోనే సున్నుట్టుండును. ఈ యధ్యులైన నెయిరకముల
ప్రస్తుతులనుండి తయారైన ఆత్మీయ యొక్క సువాసననుభవించి
చుటకు ఆటోమిల్ బహార్ ఇవ్వవలసి మిదగ్గరినున్న
సాపుకీపరు నడుగవలయును. వారితావున లేదని మాకు వ్రా
యుదు. చిన్నబుడ్డి విజున 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
క్లబ్బు ఆత్మీయగల పెద్దపయిబుడ్డి 2-0-0. ఈయత్మీయ
మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ టాడుచుండు కాబ్బులు డబ్బు 1-8
0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.
సోలు ఎలెంటు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రాగ్ కంపెనీ కంపెనీ,
155, జూమా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏలెంటు:— మెహత ఫరదోర్ లిం మూర్తీ,
నెం. 29, చై నాబజారు రోడ్డు, వైద్యరత్నవారసునివారివారి, మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికీ తల్లి.

ఇది శరీరమునకి ఒక దనమాలిక. ఇదియే మన పూర్వ
కుల ఆతిరహస్యపు జీవధము. దీనిప్రభావము కనుగొన
దలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనబడును. నపుంశ
కర్మము పోగొట్టుటకు ఇంతకుమించినది లేదు. జన్మించి
దుర్బినియోగముచేత మూత్రద్వారములకు సంభవించెడి
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును
శుభ్రపరచి నరములకు పట్టుకొనును దేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 250 చిట్టములకు దేహములను మొదలంప
నాకనము చేయుటలో శరీరవికారి. “సర్వజీవన్” ఇది
శ్రీమతి, పురుషులు, బాలుకు వృద్ధులు అందఱును నుపయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్యుద్ధియుకలుగును.

పెల టెన్సు 1-కి 2-0-0; పోస్టేజి క్రత్యకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,

(13-5-14) కలియుగబీమ,
18. కృష్ణపు మొదలివీధి, తిరువల్లిక్కే, మదరాసు.

కూష్మాండలేహ్యము.

ఈలేహ్యము వనమాలికాసారములతో కాస్త్రీక
ముగా తయారు చేయబడినది. ఇది 40 రోజులు సేవించిన
కుక్క పుష్టము, అజీర్తి, జ్వరము, మూలకంఘలు, ముఖవ్యాధులు,
మేహాలిమెర్లకు, మొదలైన అనేకరోగములను పోగొట్టి
బలము, కాంతి, వీర్యవృద్ధి, పరాక్రమము, దీర్ఘాయువు
కలుగజేయును. పత్త్యములేదు. 40 రోజులకు 2 డబ్బాలు
చాలును. డబ్బా 1-కి పెల రూ. 2-8-0 లు ఖర్చులు సహా
2 రోజునవారికి సచిత్రమైన కాబ్బుటాగు ఉచితముగ పంపబడును.
విలాసములు విడి అక్షరములతో వ్రాయును.

అడ్రెసు:— మేనేజరు,

సరస్వతి వైద్యశాల,

మాముడూరు, కృష్ణాజిల్లా.

బళ్ళారి కృష్ణమాచార్యుల పథివారు

విష్వోదయిచాళువంతు

యూ సవంబరు నెల 8 వ తేది శనివారము

పాయంకాలము 5 ఘంటలకు

సభదా పరిణయము.

యూ సవంబరు నెల 8 వ తేది ఆదివారము

పాయంకాలము 4 15 ఘంటలకు

పాండవా జ్ఞాతవాసము.

అనునాటకములను ప్రదర్శింతురు.

వాతావరణ నిధి

1914 సం. నవంబరు నెల 5 వ తేది

ప్రదేశములు	కడవి 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.	వర్ష పాతము.	కడవి 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.	వర్ష పాతము.
బళ్ళారి	29.982	85.479.7	...	...
బళ్ళారి	29.928	84.675.1	...	...
బళ్ళారి	29.913	83.374.8	...	...
బళ్ళారి	29.912	85.875.2	0.01	...
బళ్ళారి	...	88.178.6	0.11	...
బళ్ళారి	29.981	78.072.3	0.50	...
బళ్ళారి	29.871	84.868	...	...
బళ్ళారి	29.872	86.676.6	...	...
బళ్ళారి	29.873	88.174.9	...	...
బళ్ళారి	29.872	88.076.8	...	...
బళ్ళారి	29.871	87.675.0	...	...
బళ్ళారి	29.873	89.176.0	...	...
బళ్ళారి	29.877	86.874.0	...	...
బళ్ళారి	29.872	80.678.5	...	...
బళ్ళారి	29.876	92.878.4	...	...
బళ్ళారి	29.892	81.479.7	...	...
బళ్ళారి	...	94.870.6	0.85	...
బళ్ళారి	29.873	84.771.8	0.87	...
బళ్ళారి	29.914	89.771.0	...	...
బళ్ళారి	29.898	87.878.6	...	...
బళ్ళారి	29.840	79.867.1	0.31	...
బళ్ళారి	22.787	87.782.0	...	...
బళ్ళారి	22.016	65.461.0	...	...
బళ్ళారి	29.875	88.272.4	0.08	...
బళ్ళారి	29.894	86.772.3	1.18	...
బళ్ళారి	29.878	87.072.5	...	...
బళ్ళారి	29.880	84.075.9	...	...
బళ్ళారి	29.889	84.776.6	...	...
బళ్ళారి	29.871	88.876.4	...	...
బళ్ళారి	...	...	...	...

బంగాళా ఖాతముయొక్క ఉత్తరమున వాయు వ్యాపకమునందు మాతృత. తిగాలేదు. దీర్ఘకల్పమునందు వాయు భారము హెచ్చుచు తగ్గుచు నున్నది. మధ్య మోస్టోపరిమాణమునందు మార్పులేదు. రాత్రులందు కడిమి అధికముగా నున్నది. కొన్నిచోట్ల 6 డిగ్రీలకంటె మామూలుకంటె హెచ్చుచున్నది. పగటిపూట సాధారణముగ నున్నది. తేమ హెచ్చుగలదు. బంగాళా ఖాతమునకు ఉత్తరమున మల్పులు విడిపోయినవి. విస్తృతభూభాగంలో 1.27 అంగుళముల వాన నురిపినది.

బంగాళా ఖాతమునకు దక్షిణమున తుపాను పట్టుచున్నది. చాలచోట్ల వర్షము కురియుచున్నది.
ఆర్. ఎల్. ఎల్. బోన్సు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

సానిక వార్తలు.

ఉపన్యాసము:— తిరువళ్ళీ కలెటరుహాలులో కె. సి. మకలైసిగారు “యద్ధరతిభుటనము” అనువిషయమునుగూర్చి తేది ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 8.15 గంటలకునువ్యవహరించెదరు.

పి. శేషాద్రిగారు:— కేలము కళాశాలకు శ్రాత్రిగా ప్రేమితులుగా నియమించబడిన పి. శేషాద్రిగారు సోమవారమునాడు చార్జిపుచ్చుకొనిరి.

వర్ష పాతము:— జనవరి 1వ తేదీనుండి యిప్పటికి 41.29 ఇంక్చుల వర్షము కురిపినది. ఈకాల పరిమిలో వెనుకటి సంవత్సరములలో కురిపిన అవశేష వర్షము 61.08 అంగుళములు మాత్రమే.

ఆగ్నేయ నాటిక క్రందర్శనము:— నాటిక మంత్రమును తానొక్కడే ప్రదర్శించి, కథల రంజితకేయ సమర్థులగు ఎమ్. క్రైష్ణఅయ్యగారు “హనుమం” అను నాటికమును 1వ తేది శనివారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలనుండి 7-80 గంటలవరకు మైలాపూరులోని పెంటుధామమక్కజుల్లో ప్రదర్శించెదరు.

ఉపన్యాసములు:— వే 80, విగ్నప్రీతి తిరువళ్ళీలో ఉదయము 7.30 గంటలకు 5.8 తేలింద, భగవద్దేవ, భక్తకావ్య విషయములనుగూర్చి బ్రహ్మశ్రీమరు వారు. కె. గణేశకావ్యము యువత్వసించెనను భక్తకావ్యములనుగురించి యువత్వసించుచున్నట్లు వైద్యసాధనాత్మకమునుగురించి యువత్వసించెనను నూచించియున్నారు.

చెన్నపూరరాజధాని కాంగ్రెసు మిటి:— ఈమిటికి పున మౌనోద్ధరమును మహాజన సభలు 7 తేది శనివారము సాయంకాలము 7.30 గంటలకు గౌరవ నీయులగు బి. ఎస్. శ్యా. కె. ఎ. బి. ల్. గారు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు ఇంకాండలో చేసిన పనినిగురించి యువత్వసించెదరు. శ్యాగారుగూడ ప్రతినిధులలో నొకరుగానున్నారు.

చెన్నపూరి కాలమానాన్ని:— నెలూరులో, దప్ప కొచ్చినలోను కన్నులలోను వర్షము విస్తారముగా కురిసి నది. కొచ్చినందు తిప్ప పడమటికనుమలందును దక్షిణానీలగిరి నందును ఒక మాదిరిగా కురిసి నది. పగిలిన ప్రదేశముల కొన్నిచోట్ల కొంచెముగా కురిసినది. కచ్చిన ప్రదేశములందు కురియనేలేదు. పాల్ములలోని మెరుగునైన సాధారణముగ బాగుగానే యున్నది. కొన్నిచోట్ల వర్షము యింకను కురిసియున్నది. మూడు తొలలలో వానకాలం నియున్నది. ఒకజిల్లాలో వర్ష మెక్కువగుటచేత మెరుగైన నీళ్ళలో మునిగి యున్నది. పంటలు సాధారణముగా బాగుగ నేయున్నవి. మెరకైవెలకును వరిపంటలకును విత్తములు చల్లుట చక్కగానే సాగుచున్నది. పశువులెల్ల సాధారణముగ బాగుగ నేయున్నది. గంజాము, కృష్ణ, దక్కను నెలూరు ఆర్కాటు యాజిల్లాలో కొన్ని భాగములందు తిప్ప తిక్కిన ప్రదేశములలో నీటికనపించుచును. లింజాపూరు తిరువత్సలి జిల్లాలలోదప్ప దక్షిణభాగ మందంతటను కొయంబరూరు తిరువనావల జిల్లాలలోపపు పుద్దుభాగమందంతటను నీటి కనపటి బాగుగా నేయున్నది. పచ్చగడ్డి మున, ఎండుగడ్డిమున సాధారణముగా నున్నది. భరింకొంచెము తగ్గునట్లు మాచ నలు కనబడుచున్నవి.

ఇదివరకు నీలగిరిలో మాజూరు పీఠ సదారుగా నున్న ఎస్. కృష్ణమూర్తి అయ్యగారు 7వ గ్రేడు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడి ఇదివరకు కర్నూలులో జనరలుహృట్టి డిప్యూటీ కలెక్టరుగానున్న బి. ఎస్. నరసింహారావుగారికి బదులుగా ఆచట పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

రంగులతో కేసినబొమ్మ:— నేను కడవినకేల 5 వ తేది సోమవారం నాటిరాత్రి కలకత్తానుంచి మద్రాసువచ్చు మెయిలు బండిలో నాస్వగ్రామముగు యేలూరుపురంబునుంచి బయలుదేరి మద్రాసుకువచ్చుచుంటిని. నేను కూర్చున్న బండిలో ఎవరో ఒక ఆయితో మైటుచెసిన ఫోటో ఒకదానినివదిలి పెట్టిరి. దానిని నేను భద్రముచేసిముచ్చుచి నాను. ఈఫోటో తాలూకు వారు నాకువ్రాసినయెడల కలవెదరు. అది ఏలూరునుండి అక్కం మార్కెండ్ములుగాను వ్రాయుచున్నారు.

రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు.

(మామిలేఖను యొద్దనుండి.)

అమలాపురం, నవంబరు 2:— మా పురమందున్న యన్నత పాఠశాల యిప్పటికి రమణము కలబడి యేటి గుండెనరమలనుండి రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు వారి యాజమాన్యముక్రింద నున్నది. నానాటికి విద్యాభ్యాసమునందును విద్యార్థులసంఖ్యయందను కృద్ధియగుచు వచ్చినది. ఇప్పుడు కొంచెపిచ్చుకొన్న కేయమంది బాలరు విద్య నేర్చుకొనుచున్నారు. పరిశీలయందు ప్రత్యక్షమున వెక్కువంది కృతార్థుల పాఠశాలకు వచ్చి దెచ్చుచున్నారు. ఇట్టి యున్నదికలయందున్న పాఠశాల మురాధాలో యరుదుగానియిచ్చుచున్నది. మన రాధాధాయందు విద్యార్థులను కాపాడికారులలో గొప్ప విఖ్యాతిగాంచి పాఠశాల ప్రధాన విద్యకులుగానుండి కీర్తితేజులయిన గరికపాటి గుప్పారాయుడుగారు మాపాఠశాలం గొంతకాలము వ భోక్తా భార్యయలుగా కలం కరించినవారు. ఇంకను రావర్ల సుబ్బారావుగారు శివశివార కావ్యిగారు చాలి పీఠధర్మియగు మెదలగు ప్రసిద్ధి చెందినవారు నీ పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగానుండి వేదవారు. ప్రస్తుతము విద్యార్థులెప్పుడో వేరములకలం వేరేట కలయమున పాఠశాల ఆదాయమును సుసూక్ష్మముగా గానేయున్నది. మాతలూకాబోర్డున కనుద్యోగియొక క్రైస్టి డెంటును గడవిన మార్చి నెలనుండి దొరకెనువారు నియమించిన కారణమున వారు కడతగ్గిపోరి కరిపాలం బొందెనుచున్నారు. సంగతులట్లుండ నీ పాఠశాల తాలూకాబోర్డు వారి యాజమాన్యముక్రిందనుండవలసివదనియె జిల్లాబోర్డున కొప్పగింపవలసినదనియె మా తాలూకా బోర్డు మెండు కొందరు ద్యమించుచున్నట్లు విని మా పాఠశాల కొందరు అట్టి యేర్పాటు ప్రజకు కచ్చమున పాఠశాల కడతగ్గయకమున కనునని తాలూకాబోర్డున కరి పెట్టుకొన్నారు. దాని ప్యవ సామింకను కేలియలేదు. ఈ సందర్భమున నొక్కమాట మాత్రము చెప్పవలసియున్నది. గాజమండ్రిలో హైకోర్టు కేసుగ బనిచేయుచు మిక్కిలి విద్యాధికులై మా తాలూకా బోర్డుకు వైస్ ప్రెసిడెంటుగ నున్న గంటి లక్ష్మన్న బి. ఎ. బి. యల్ గారు మాపాఠశాలను జిల్లాబోర్డుకు మామంచు నిమిత్తము పరచేయువాటిలో మొదటివారిని విని ప్రజలు విస్మితులును విమదమునకులును గావలసినవారియి. అట్టిమామను సంగీకరించుటకు లక్ష్మన్న గారికేమిపేర కువులుగలవో నే నూహించాలనుగాని అట్టివ వారు పత్రికా ముఖమున కల్గించినవాటికి గృతజ్ఞుడ నగుచున్నాను. ఇదివరలో మా పాఠశాలలో నొకడ్రువ వారితో నీ విషయము ప్రస్తావించి పప్పుడు యిట్టిమామ అవశరమని చెప్పటకు వారికిగలమా త్రాగణము మాపాఠశాల యందలి బోధకుల కేతనముల యభివృద్ధికి క్రైస్టి టు గారంగీకరించుట లేదనియె నాకారణమున పాఠశాల కీశించుట తప్పదనియెను వాక్రచ్చిరి. ఇది తిప్ప అట్టిమామకుకు వేరు కారణము లేనియెడల నిది యెంతి గ్రహ్యముగ నన్నదో చదువరులే యూహింపగలరు. బోధకుల కేతనములు తగులిని వృద్ధి గుగుటకు ప్రెసిడెంటు గారంగీకరించినచో కేతముల వృద్ధినిమిత్రమై తీర్మాకము బలపరచి లక్ష్మన్న గారెండును కొనసాగించ మాడ దోను యదియెను దురవ గా మా ముగా నేయున్నది. బోధకుల కేతనముల అభివృద్ధినిగురించి తీర్మానముకటి బోర్డు వారి యలోచనయంగుట్టును వినుచున్నాను. అట్లుయినచో లక్ష్మన్న గారిచ్చిన కారణము నూత్నువిమృశకు నిజవనాల దని చెప్పట కెంతయు చిం ల్లమన్నాను ఇది యట్లుచ వట్టిమార్పు ప్రజల కవిష్టమనియె పాఠశాలయొక్క పురోవృద్ధి కనగదాయకమనియె స్థిరపర్చుట కీ క్రిందికారణములు చాలియుండునను దృఢవిశ్వాసముతో వ్రాయ సాహించితిని. మొదటిది, మనము వెక్కు సుకన్యములనుండి యుపన్యాసములయందును పత్రికాముఖమునను తాలూకాబోర్డుల పరిపాలనాసంఘముల సంగ్రహించవలసినదని మొరలు పెట్ట కొనినమిదట దొరతనమువారు నేటికి కరుణాంకరంగితులయి కొన్ని యితరుల బోర్డులతోపాటు కొందల మెంబర్ల నెమ్మ కొనుటకును అనుద్యోగియైన ప్రెసిడెంటుకు నేమించుటకును అంగీకరించిరి. అట్టి యనుద్యోగియైన ప్రెసిడెంటుకు నేర్పాటుచేసిన సంవత్సరముండే నీ పాఠశాలం బరిపాలించుట కాయన తగదనియె, ఉద్యోగియుడైన జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటే యర్హుడనియె చెప్పటచే స్వపంచలనాక్కి హై ద్రపులకు లేదనియె మాట్టి స్వాతంత్ర్యము నియ్య నక్కలేదనియె చెప్పటయేకదా. లేకున్న మా తాలూకాబోర్డు అధికారులవా

లమునను కాలములో నెక్కువైన ఈ తక్కువ గరికిట్టి మార్పు అవసరమని తోచలేదేమో తెలియజాలను. ఇదిని వ్రాసిన సంగతులను గమనించినచో మన పాఠశాల మందిరమున దశమంతున్నది అందుకు సంకలించకలసిందే. ఇట్టియశికామియను పాఠశాలను ఈ స్వాధీనము తొలగింపజేయుట అట్లేకర్తు సంకలించకలది గావడి తమ పాఠశాలను సందేయించుకొను ప్రయత్నములు గమనింపగాని మనకు సంకలించలేకలది ఇది అవసరములు ప్రపంచతీ కావలెను. మన పాఠశాలయందుగా యిట్టి పాఠశాల వర్ధిల్లుచున్నది బోర్డు వారు గుర్తించినట్లుకొనుట కవకాశము కలుగుచున్నప్పుడు దానిని దేవాదాని మునుక్కిరి పోస్టాఫీసు దుమిదియునుగాక తాలూకా బోర్డు పెట్టెయందును ముఖ్య గ్రామముల యందు నిలిపించువారు. పాఠశాలకాలాపురోహిత్వనిగోరి పరిక్షించుకొని దానిని పెట్టెయందును కవకాశములు మొందు. పైవలె పనులుండెను కనగనబాలివో వాని గవలం గవర్నలు పాఠశాలను గూడ నయియున్నారు. జిల్లా బోర్డు యాజమాన్యమందట్టి భాగ్యవల్లునా? ఇంకొకటి పెట్టెలలోనున్నది. ప్రెసిడెంటుగా కనగనగి. దేశముడు. అందు పరిక్షలు. మాటలలో పెట్టెలకుండి క్విట్టెలచెయ్యడు. ఈకాణమున విద్యార్థుల కలిగించుటను కత్తులను తమకేవల నిర్బంధములకనివో చెప్పకొనుటకు భీతికలు గది. పాఠశాల ప్రెసిడెంటు గాలో చెప్పకొనుటకు బ్రజలు సామాన్యుల! అదియునుగాక మాయందట ప్రేమకును బాక్రుడైన వైస్ ప్రెసిడెంటు లెక్కున్నా గారే యున్నారు. వారితో నయిన పాఠశాలంగరించి చెప్పకొనుట కవకాశము ప్రజలకు లేకపోవుట సంకలించును. ఈ కారణముల నిష్పత్తు పాఠశాలలో గమనించిన ప్రతిపాఠకిని యీ చేయదలచిన మార్పు గడు పీఠాకరమని తోచకమానదు. కాబట్టి మాతృన్న గారును వారియభిప్రాయముల సంకలించిన యితర మెంబర్లను యీ సంగతులను మంచిమనస్సుతో యోచించి తమయభిప్రాయముల మాట్లాడిన ప్రయత్నించి ప్రజల ప్రేమకును పాటుపడదని విశ్వసించుచు నియోజ్యులుయొక్క కడగటి కరిమూరమునకై కడు నాతులతో చేచియున్నాము.

కోర్టు వ్యవహారములు.

మదరాసు హైకోర్టు.

క్రిమినల్ సెషన్సు విచారణ.

[స్వామయ్య శేషయ్యగారు]

భజనమాలమునందు దొంగిలినము.

కడగటి పెట్టెయందు 12-వ తేదీనాడు కోమలేశ్వరుని పేరులో నొక భజనమాలమున కన్నులు పెట్టి కొన్నివస్తువులు దొంగిలించినవలనగాను వీరప్ప అనువాడును, మాణిక్యం అనువాడును చార్జి చేయబడిరి. జూరరు పి వి సుదర్శనరాజు (ప్రొక్టర్), జి. డబ్ల్యూ. హిల్, జి. సి. నికల్సన్, బి. జగన్నాథయ్యలు అయ్యును, జి. ఎల్. పి. లూ, జి. కె. ఆర్మీర్, పి. బి. కొరసాల్వూ, కె. ఎన్. వైద్యనాథయ్య, పి. బి. కృష్ణ స్వామి నాయుడు గారు. ముద్రాయాలు నిర్దోషుని జూరరు అభిప్రాయ మొసగి, స్వామయ్యగారు ముద్రాయాల నిర్దోషుని వదలిపెట్టిరి.

పోన్నమ్మలో అనునొక స్త్రీ ఉలవిండి మున్నగు వస్తువులను తనకడ నుంచుకొని పంపిగా, పోలీసువారు సందేహమునకు నాస్తికతచెప్పిరి. 'వీనిని తీసికొనిపో' మ్మని అనలేదే కాబట్టి వస్తువులను మట్టియొక స్త్రీ యిచ్చినటుల ముద్రాయ కోర్టువారికి పిన్నమింపకొనెను. కాని, యీ విషయమును రూపొందుటకు నాయు లెవ్వరుగాని లేరు. మేజిస్ట్రేటుగారు ఆ స్త్రీయొద్ద నేరమును నిరసించి, యాస్తికి పది రూపాయలు పరిమాణ, చెల్లించనిచో, ఒక్కవారము కఠిన ఖయిదు విధించిరి.

క్షేత్రులైనవారికి సర్వాధిభవనీ, పనిపాటల నేర్పు నిమిత్తము కత్తుల పైకొమ్మలపై పెంపొందు విద్యా కాల లలో నుండి గోవిందరాజు అను మారు 'నేరముల పూటయను ఖయిదు'యొక్కడు అపుడపుడు ముగ్ధులై పెట్టెయందుకు గలదు. ఇట్లు పలుకులు జరిగి తమకు ఉక్కుకలు గలచుండగా, రక్షిత ప్రాంతమునా దొరతనమువారికి తెలియచేసి, వారినిముల కొంగారమునకుంచి, రక్షుచేసినకత్తునుగూడ వారు అనుభవించుటకు 'సేర్పాటు'చేసికొనుటకు గోరిరి. అందు మీద పోలీసు వారు జరిగిన కడగటి పెట్టెయందు పెట్టెలోపై నాడు

తమ స్వాధీనము చేసికొని కత్తులపై కృష్ణువారి కిద్దరలయము నుండి పోలీసు వేషమునకు కలుచుకొని పెట్టెయందుగా, వారు పెట్టెయందు కొని పోయెను నాడు పరిక్షించి ఆ కోర్టు 16-వ తేదీనాడు మాలవాద పెట్టెయొక్క అరెస్టుకాబడెను విచారణ జరిగెను. మేజిస్ట్రేటుగారు వాని కొక్కిలెల కఠిన ఖయిదు పిచ్చించి, యిప్పటికే ముగిసిపెట్టుట నూతనకత్తు ననుభవించవలయునని యాజమిచ్చిరి.

జార్జిటెక్.

"క్రిమినల్ సెషన్స్" యన ప్రాంతమునందు పనిచేయు నలెకొక అనువాడు కడగటి 29-వ తేదీనాడు అపరిశ్రమ కాలంలోని సేతుప్రాంతములకు కొన్నిటిని దొంగిలించి, బయటి వారికి విక్రియించెను. దొంగిలించుట, పోలీసువారికి పోలీసుచేయబడిగా, పోలీసువారు విచారించి, యాపలకలను గొని: యాపలకలను పోలీసువారు, అవి దొరకనవి. నలెకొక చార్జి చేయబడి పోలీసువారు విచారణ జరిగెను. మేజిస్ట్రేటు గారు ముద్రాయ కోర్టుమగియకటకు ఖయిదును, పదిరూపాయలు జరిమానాయును విధించిరి.

అపరిశ్రమకాలంలో అపరిశ్రమ జాజికాయలకలను కొన్నిటిని దొంగిలించినదలకు గాను చిన్నప్పక, బాచ్చా అనునామముల చార్జి చేయబడిరి. ఈ దొంగిలించును గురించిన పోలీసులకు చీరగానే పోలీసువారు విచారించునని, యాపలకలను కొనివారి యింటిని కోరకయేగా, నవి దొరకనవి మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణ జరిగించి పెంపొందుద్రాయకి మూడు నెలలు, రెండవవారికి ఒక్క నెలకఠిన ఖయిదుకత్తు విధించిరి.

ఎగ్జామ.

మెలాపూరులో శృంగారం అనువానిని చంపినందుకై ఖాసీ నేరముక్తింద సామి కల్లు, వేలు, ఇన్సెల్ అను నలు గురు చార్జి చేయబడిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణ జరిగించి కడగటి మగ్గురు ముద్రాయాలను వదలిపెట్టి మొదటివానిని పయమై రాబోవు సోమవారమునాడు తీర్పుచెప్పెద ననిరి. కడగటి 12-వ తేదీనాడు దేవరాజులనుచా. దొకడు చింతాద్ర 'పేటలో' వసింపి. క. రామస్వామి అస్థ్యురు అనునాతని యొడెండ్లకొమా రెవేకనంపిన బంగారుకడమును (విలన నలునది రూపాయలు) పట్టపకలె దొంగిలించెను. 'పాడ్ కాన్ స్టేబిల్' రుద్రమూర్తిచే నా దేవరాజు లరెస్టుకాబడి, విచారణ జరిగెను. మేజిస్ట్రేటుగారు రాబోవు సోమవారమునాడు తీర్పు చెప్పెద ననిరి.

మాంటుకోడ్డు ఆల్బ్రెచ్యుకంపెసీలో నాకిరిచేయు ఖాదర్ అనువాడు అకంపెసీతాలూకు (బండి)లాంకరు నొకటిని దొంగిలించినందులకు చార్జి చేయబడెను. పిడికల కొకపర్యాయము శిక్షననుభవించినవాడు. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణజరిగించి యీముద్రాయకి మూడు నెలలు కఠినఖయిదుశిక్ష విధించిరి.

పురోభివృద్ధి సాధనములు.

ఆక్టోబరు 31 తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు మహాజన సభామందిరమున చెన్నపురి వ్రావిడ సంఘమువారి పక్షమున శ్రీమతి ఆనీబెనెంటుమ్మగారు "పురోభివృద్ధి సాధనములు" అనువిషయమున నువ్వనగించిరి. దివాను బహదూరు సి. కన జాకర విానుగా రగ్రాసనాధిపతిగా నుండిరి.

పాశ్చాత్యదేశములయందున్న వివిధజాతులతో పోల్చి చూచినచో పౌరత్వస్వాతంత్ర్యవిషయమునను స్వపరిపాలనా విషయమునను ఇండియాదేశమునకు ప్రాచీనకాలమునందు సౌకర్యము లధికముగానుండెను. ఎందరుదేశీయులు హిందూ దేశమును బయించినను పరిపాలించు ప్రభు వేమాలనున్నను గూడ గ్రామములలో నిగనించువారి జీవితపద్ధతిలో మొదటి నుండియును మాతృమియును కలుగకుండుటవలననే హిందూ దేశము సహజశీలిని కోల్పోవకుండు నిలువగలుగుట కాధార మేర్పడినదని యామెనుడివిరి. పంచాయతీలు, రాజ్యాంగ సభలు, పరిపాలనాపద్ధతి మున్నగువానిని వివరించుచు రాజులు గూడ స్వాతంత్ర్యము నకు బద్ధులై యుండి రనియు పరిపాలనా ప్రావీణ్యము వైందవులకు ఉగ్రపాఠశాలనేనదనియు నామెకొనించిరి. పంచాయతీలును పరిపాలనసంఘములును చేయు పనులును వివరించుచు పరిపాలన సంఘములు స్వతంత్రమున స్వంత్రముగ నున్నంతలో పని చేయు గలుగుచున్నవనియును గ్రామములనుం దుండువారు తమకు సంబంధించిన విషయముల నన్నిటిని యుక్తాయుక్త విచారముతో ననుకూలముగ నిర్వహించుకొనుచున్నారనియును హిందూదేశీయ మహాజన సభవీయపని సాధకత్వ

మునకు రావలెననిచో ప్రతిగ్రామమునందును ప్రతితాలూకా యందును ప్రతిజిల్లాయందును గూడ కార్యనిర్వాహక సంఘముల నేర్పించి ప్రజలకు రాజకీయ సాంఘిక విషయములను బోధించవలెననియును ఆమె నుడివిరి.

ప్రారంభ విద్యావ్యాప్తమున గుర్తి సామాన్యజనల కందరకును ప్రారంభవిద్యయందుబాటుగా నుండునట్లు చేయుటకు దొరతనమువారి కంకున ధనము ధనముగ కనియోగింప వలె ననియును ప్రస్తుత మొసంగబడు విద్యకలన చాలరకును వారికలకును ఇంగ్లీషునము కలుగకుండుటచే నీవిద్య వారి కనుకూలమైనది కాదనియును బాయిస్కూలులకు వలెనే బాలర కందరకును గూడ పాఠశాలలోనే ప్రభు మ సహాయ విధానమును నేర్పవలె ననియును సామాన్యమును సులభగ్రాహ్యమునగు నిర్బంధవిద్యను బాలరకందర కొసంగుచు వారి ధీశక్తిని ముక్తమేగాక చేతులను కండ్లను రగ్గుగనా నేండ్రియములను గూడ నభ్యసించుట చేయవలెననియును నిన్ను జాతులవారీకొర కేర్పరపబడు ప్రతిపాఠక లకును చేరి పరిశ్రామిక ప్రారంభవిద్యను నేర్పరపబడుట విధాతకముగ నుండవలెననియు చిత్రకళలు నేర్పినవారులేక ప్రాంతము లెన్నియో మూలబడుచున్నవిగాన నట్టి పరిశ్రమలు నేర్పినవారి సంఖ్య నభివృద్ధినింపించు వలెననియును ఆమె నుడివి.

సత్ప్రవర్తనము లేకుండ స్వాతంత్ర్యముగలబాలి యేదేశమునందును గూడ నేర్పబడవలెననియు, సత్ప్రవర్తనములో పించినచో సర్వమునుగూడ కదిలికలేనిస్థితికి వచ్చుననియును స్వాతంత్ర్యము రెండంచులను వాడిగలక త్రిపండిజిగాన దాని నుపయోగించు విధాన మొకరుముందు నేర్చుకొనవలసియుండు ననియును జాతియొక్క పురోభివృద్ధికి జాతీయుల సత్ప్రవర్తనము స్థిరపడుట ప్రధానమైనవిషయము దేశభిమానము దేశీయులకు తమమతముననియును స్వాధీనత్వమునకు చోటిచ్చి యెట్టితరుణమునందును గూడ నెవ్వరునుగూడ దేశోపయోగ కరములగు విషయములను విధ్వంస మొనరింప రాదనియును గూడ నామె యుపన్యసించిరి.

బకిరీమండుగ సందర్భములో నెంటుధామనహంతు నందలి మనీషలో నిన్ను మహమ్మదీయులు సభకేసిరి. గవర్న మెంటుఖాజీయగు హాజీయన్, ఏ. కే. జిలానీసాహెబుగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండిరి. బ్రిటీషువారికి జయముకలుగవలెనని ప్రార్థనలు చేసిరి.

సంస్కరదోషము.

శ్రీపుష్పగిరి స్వాములవారి కొక బహిరంగ లేఖ.

స్వామినర్యా! ఇటీవల నెల్లూరు పట్టణమున "సంస్కర దోష విమర్శ" యను కీర్తికతో నొకప్రతిక ప్రచురింపబడినది. అయ్యది యిందువెంట పంపబడినది. దానిని శ్రీవారు చిత్తగించి యందలి యంశములకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటయేగాక, ఈక్రింద పేర్కొనబడిన సందేహములకును ప్రమాణోదాహరణ పూర్వకముగ సమాధానముల బహిరంగముగ తెలియజేయ ప్రార్థించుచున్నాను. పీల్చిన నీమండలమునందెచ్చులైన నొక పండిత సభనుజేర్చి ఈవిషయముల బిచ్చించి ఆచారీయ ధర్మముల జెల్లడిచేయ మిక్కిలి శేషుచున్నాను.

1. పరాశరమాధవీయమున 24 వ పుటయందు కలివస్యములను చెప్పనపుడు శ్రీమాధవాచార్యులవారు "సంస్కరదోష వైనినాద్యైః మహాపాతకనిష్కృతీః" అనువచనము నుదాహరించి పతతి సంస్కరము, కలియగములో దోషముకాదని చెప్పియుండగా, ఉపపాతక ప్రకీర్తనాది దోషులతో కలిగిన సంస్కరము, దోషమహామనుటకు ప్రమాణముకలదా?

2. పరాశరస్మృతి 4-వ అధ్యాయము 8-వ శ్లోకము నందు పతితసంస్కరము అయిదడములు మొదలుకొని వైన కలిగిన యెడల ప్రాంతాది ప్రాయశ్చిత్తములు విధింపబడి యున్నవి. అయిదు దివములకు లోపల కలిగిన సంస్కరమేనకు ప్రాయశ్చిత్తము ఏవచనమందైనను విధింపబడి యున్నదా?

3. మరయు 12-వ అధ్యాయము 78-వశ్లోకమున పతిత సంస్కరము కలియగమునందు దోషముకాదనియు, గనుకనే పరాశరులు దానికి ప్రాయశ్చిత్తము చెప్పలేదనియు, పతితసంస్కరము పాతిత్యము గాపాదించక పోయినను పాపముమాత్రము నాపాదించుననియు, మాధవాచార్యులవారు వ్రాసియున్నారు. ఈపాపము సంస్కర పురుషులకు అన్యరహిత్యమును సంపాదించుననుటయంగు ప్రమాణము కలదా?

4. మరియు ఆమధ్యాయముననే 79-వశ్లోకమున సర్వ పాపసాధారణ ప్రాయశ్చిత్తములను విధించి యున్నారు. అప్రాయశ్చిత్తము సంస్కరదోషవ్యతిరేక పాపములకా? లేక

సంస్కృతమును కూడ ప్రాయశ్చిత్తమా? సంస్కృతము దోషము కావునను దానికి ప్రాయశ్చిత్తము ఎట్లు చెప్పబడును. 5. పునర్వివాహకణము దిశిద్విదోషములలో చేరినదియో? ప్రాయశ్చిత్తవిధానముల దోషముల వాదించిన వాగందరు ప్రతిపక్ష ప్రాయశ్చిత్తములను చేసికొనియెడల గవాభోజనాది సంస్కారములు యోగ్యముకాదా? కొందరు గురురా? వారెవరు?—ధర్మకీలాషి.

వృత్తాంతలేఖలు

బల్లారివార్తలు.

(ఒక విలేఖకునియొద్దనుండి)

కాలమానము.

బల్లారి, ఆక్టోబరు 31:—ఈచంద్ర శర్మము లేకలేక మొన్న 24వ తేది కొంతవట్టుకు కురిసినది. చెరువుకుగాని కుంటకుగాని నీళ్లుమాత్రము ర లేదు. ఇది మాపట్టణవాసుల దురదృష్టము. ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులవలన చనిపోవుటే గాక నీళ్లులేక కూడ చనిపోవలసివచ్చుంతకాలము రాబోవు నేమాయని ప్రతివారును భీతిల్లుచున్నారు.

ఉద్యోగములు.

బల్లారి తాలూకు టిపోలో దారగు ఇంగువ యేకాంబ రయ్యగారు నెలదినములు నెలవుమీద క్షేపింపినారు. వీరి స్థానమందు మ.రా.రా బేగూరు భీమరావుగారిని నేమించి నారు.

ప్లేగు.

ప్లేగు 2వూ తీవ్రముగానున్నది. జనలు విశేషముగా చనిపోవుచున్నారు. సిస్టిరోజున మున్నపు మధురంగయ్య యనువారు దీనివార 2డిరి.

మనిషివల్ల వ్రామాలు.

ఈపాతకాలయందు క్రిందితిరగుతులకుగాను నేమింప 2డిన ఉపాధ్యాయులలో కొందఱు, కొన్ని దురభ్యాసము లకు లోనైనవారుకలరు. పిల్లవాండ్రయొక్కస్థితి క్రిందితిరగతి లోనే నిరపదవలసియందును. అటువంటితిరగతులకు మంచి వారినంచకపోవుట యొగింపలోపము. ఇకనైనను చక్క గాయించి ఉపాధ్యాయుల నేమితురని నమ్ముచున్నాము.

జెజువాడ వార్తలు.

(మావిలేఖకునియొద్దనుండి)

ఉద్యోగములు.

జెజువాడ ఆక్టోబరు 31:—కొంతసేపయందుగారికిచట నూతనముగా నుండిన అడివనల్ సబుకొర్నల్ జడ్జిపనియొనరి. పోమంచి నీలకంఠంగారు వారిస్థానే ప్రెసిడెంట్ మునసుగా దయచేసిరి. వీరు మిక్కిలి పరిహరణింకలవారు. వీరిచ టికి దయచేయుట గ్రామమునకు మిక్కిలి శ్రేయస్కరము. క్రికండిసుబ్బారావుగారి స్థానెంగారావు నాయుడుగారు సబుమెజిస్ట్రేటుగా దయచేసిరి. వీరికి భీమవరం తెహసిలుదారై వదనియు నాలుగైదు రోజులలో వెల్లెదరనియు తెలియు చున్నది. మాగ్రామమునకు దృఢమైన మేజిస్ట్రేటుగారువచ్చిన గాని గ్రామము బాగుపడలేదు. గ్రామములో అల్లులమం డుగా నున్నది. వైరుమనుగారి యింటమీద నింకనుకాచీక మానములో కడీవానిలన్నట్లు రాళ్లవర్షము లప్పుడప్పుడు పిరి యుచునే యున్నది. వేయువారెవరో అందరకును అమాన ముచే తెలిసియున్నది: అయినను పోలీసువారు సహితము యేమియు చేయలేకున్నారు. ఇదిగ్రామమున కంతకును నిస్సల చేటు. ఫాదరింగుహం దొరగారు సబుకలెక్టరుగా వచ్చి పోదనే ఇట్టి అల్లుల అన్నియు అణగి గ్రామము సుఖాదను బొందునని ఇటు సరినించిరిగాని అట్టిలాభము యింతవరకును గలుగలేదు.

కండిసుబ్బారావు పంతులుగారు నెలవులో ఇచటనే యున్నార. తిరిగి నెల వాళ్ళు వచ్చి రేయి క్కడివచ్చి యిచటనుండియే రైల్వేకుటరు మాకలెక్టరుగాక వీరి కనుగ్రహించిరట. గంగరావు నాయుడుగారికి బహులుగాలిరికి కీరేవచ్చెదరో మరెవరవచ్చెదరో తెలియదు.

మ్యునిసిపాలిటీ.

గవర్నరుగారు వచ్చెదరని ప్రధానపు కోర్కెయు నేవేగము బాగుచేయుచున్నారు. కన్సిలులో క్వవరము లన్నియు ప్రస్తుతము చల్లగానే నడుచుచున్నవి. మాడివివల్ అగ్గిసరుగారు గ్రామములోనున్న సమయములోజరుగు మీడింగులలో ప్రతిదానికివారు క్వయముగావచ్చి వింటింగువారేజరి గించుచుండురు. గవర్నరుమెంటువారు మాకుగలుగున కన్సిల ను ఎన్నుకొనుటకు సుహృదపరచాసములొకరింటట అధికారము

యచ్చినారు. కేవునామిచ్చినను సంవివరము న్యకేర్పట్టు మాచేరుమను కాన్సిలువారు వానిని యింతవరకు కదవలేదు. నామినేటెడునీట్లు భావించుచునేఉన్నవి. పాతకారే పునః నియమింపబడుచున్నారు. ఈయావివరల ప్రవలకము ప్రయోజనమో? రాబోవు డిసెంబరు నెలలో వోట్ల డిప్టులు నర్దుబాటు చేయవలసి ఉన్నదిగాన అప్పటికైనను క్రొత్త వార్డులు క్రొత్తలేప్టులు మా మ్యునిసిపాలిటీవారు తయారు చేసి గవర్నరుమెంటు వారియొద్దవలకు పంపుచోర్కెటు.

భీమునిపట్టణ వార్తలు.

(మావిలేఖకునియొద్దనుండి)

కాలమానము.

భీమునిపట్టణము ఆక్టోబరు 27:—మాగ్రామ మందు ఎండలు జవాహర్లముగా కాయుచున్నవి. చలి ప్రారంభమై యెను. దైవాప్రమామవలన ప్రజలలోగవోరభయము లేక యున్నారు. మా తాలూకాయందుగల గొప్పగొప్ప చెరువు లలో ఇటీవల వరదలవలన గలిగిన వహోపద్రవములచే కల నయచేయబడెను. అందుచే క్వవసాయదారులు వరిపాలములకు నీరు లేక కడు నిబ్బందులు పడుచున్నారు. తగినవర్షములేవను లేవు.

మ్యునిసిపల్.

పారిశుద్ధ సంఘమువారి గత సంవత్సరముయొక్క ఎడ్మినిస్ట్రేషను రిపోర్టు క్రిగవర్ష మెంటువారి టిమాన్యుల తోనె 1861 యం. సెప్టెంబరు 1-న తేది గల మాకుమును బారీచేయించిరి. అన్నివిధముల గవర్నరుమెంటువారికి సంతృప్తి కలుగజేసిన యీ రిపోర్టు సభ్యులయొక్కయు, చెర్మను గారగు నేములకొడ 2శ్చేనాధం పంతులు బి. ఏ. గారి యొక్కయు ప్రశంసయొగములగు కార్యములను వెల్లడించు చున్నది. వీరు చెయిమేనపదవి నాక్రిమినెక్టుర్య మెట్లు న్నన ఇటీవల మాకుసంవత్సరముల నుండియు నెంతయో ప్రజానకులముగను అధికారులకు తృప్తికరముగను జూపట్టు చుండెనటలో ఆశ్చర్యమేమియులేదు. వీరింతకు పూర్వము బద్ధకించిన వారెవరికా? గవర్నరుమెంటు వారొగుగుచున్న తేదిటి గ్రాంటులను వేలకొలది పొందుచుండిరి. పంచమ స్కూలు లిల్లింగును, ఇంకనొక స్కూలులిల్లింగును నూతన ముగా కట్టించు చుండుటయేగాక యెంతయో కాలమునుండి శిశులార్యమును ఆంగ్లవర్షావలను స్కూలు లిల్లింగునుకూడ బాగుచేయించిరి. రెండుమరుగువొడ్లను, ఒకమందినల్ల నూతని, చాలాకాలువలన, నూతనముగా నేర్పరచిరి నూతన వైద్యాలయము నొకదానికట్టించుటకై గవర్నరుమెంటువారేరు 25000 ల నొసంగుదుమనిరి. ప్లానులు ఎట్లమేటులు వనైరాశ్యానిటరి యింజనీరువారివద్ద నున్నవి. శ్రీగవర్నరుమెంటువారు తా మొసంగదలచిన సహాయమునొసంగి తిరిగి వైద్యాలయమును నిర్మించే యేర్పాటులు జేయుదురుగాక!

వర్తకము.

యెద్దమారంభయినది మొదలు మారేవుకుతెచ్చుగా స్తీమరుగు వచ్చులేదు. “ఎమెడెన్” అనే జర్మనయెద్దనావ 20గాళిభాతములోను ఆరేటియాసముద్రములోను చేసిన గం దరిగోళమువలన ఓడల రాకపోకలు బా లికాకట్టిపోయెను. కాని ప్రస్తుత మేదిధముయగందరగోళము 20గాళిభాతము నందు తేమింజేసి యీనెల తే 10 దిశివారమునాడు “జెన్. యఫ్ జయదా”యను రింగునానెప్పానింజరు స్తీమరువచ్చిపోయి నది. నార, నలిసెలు, మొదలగునవి యెరుమతి చేసికొనుటకు గాను యీనెల తే 21 ది బుధవారముసాయంత్రము 5 గంట లకు “క్లాన్ మేకీనీల్” అనుకాగోస్టీమరు మారేవువచ్చిచేరినది. అది నిన్నటిదివఱు మారేవునువడిచివెట్టి చిటగాంగుట పోయి నది. ఈనెల తే 24 ది పగలు 2 గంటలుమొదలు సుమారు 4 గంటలవరకు దిగ్బండలమునకు సమీపమునబోవు నొకస్టీమరు కనబడెను. అది యిక్కస్టీమరుయందునో గదాయని మా గ్రామమున కొందఱు సముద్రపుటొడ్డునకు పోయియును, మరి కొందరు కొండనెక్కియును దానిని జూచిరి. అది “నీటిపు ఇండియా”స్టీమరు నావిగేమనకొనెనీ” వారిస్టీమరునట్లు పోల్చ బడినది.

రెలుమార్గము.

మాగ్రామమునకు రైలుమార్గము వేయుటకుగాను సర్వే చేయుటకు కాంక్షన అయినట్లు యీనెల తే 17 ది “బి. యన్. ఆర్. నెడెయనుండు ప్రజలంప బడినదని తెలియవచ్చినది. మాగ్రామములందు సంకల్పమున నోలలాగు చున్నారు. ఇట్లుమేని మాగ్రామము క్రిమముగా పూర్వపుస్థితికి రాగల దనుటకు సంభయము. ఏవిధము ఆటంకములు లేక యీ కార్యము పూర్తిగా నా మేలుకు తగిన సహాయమును మాజిల్లా యధికారులు కేయుముగాక! పాతికేడ్లనుండియు భీమపురాంగనా యావుపాది 2శ్చి ప్రమాన్యు లొనర్చు చున్న విలేఖకులకు రిమాలొను సోదరుయడ ప్రమాను బంధుయై, వీరికాలమునుండియు నవ్యభ్యుదయ కార్య పాప ల్యమును చేయవనే గాంచినట్లు అచిన్నారి చెల్లెలికడ కంటి యనుగ్రహమును ప్రసంగి జేయుగాతయని ప్రార్థించు చున్నారము.

జూబులు.

గుంటూరు మున్సిపాలిటీ.

ఆశుభ్య.

క్రొత్తచేట ప్యాక్ కరీబాగున కొండలయింతోలి యెంక కాలమోదది? చెప్పను గొప్పజుమ్మకుకై కల్పించి యెంక కాలమోదది? అక్కడ వివారించిరి. కాలికప్పలు నోవ్ 2 సంవత్సరములైనదయ, నోవ్ 2 సంవత్సరములైనదయ 2 మాసములైనదయ, ప్రజలకు నడుచుటకు మిక్కిలి బాధ గానున్నదయ, 2వూ నాతోచెప్పిరి. మరునాడు ఆగ్రహారం పోసిరి. అక్కడ చేగువారి మొకటి యింటిగద్దనుండి పోలూ రువారి గల్లిపోవునందులొ కొంకెరాయిచ్చి తెంత కామై యుండెనో గాని వానివిషయమై మోచించుట లేట్లు కను పడును. వివారించగా చాలకాలమైట్లు తెలిసిరి. అంతట అనాడే గండ్డిగంట తేలిచిరి. అచ్చట కొన్నిరోడ్లు 7-8 సం వత్సరములనుండి బాగుచేయలేదని కొందరు చెప్పిరి. మరమ్మలు నకై క్రొత్తలేకు, కుమ్మరు బజారు మున్నగు సందలందు గాయతోలిన కుప్పలున్నవి. కొన్ని, నోవ్ 2 సం వత్సరముగ తేయబడియుండెను. కొన్ని దిచ్చి లచ్చుచు చెప్పటకు వీలుగానందటకు, నేలమైచున్నట్లులిగి యుండెను. కొన్ని, నడుమును రాయితీసిట్లుండెను. అక్కడను 7,8 యెడ్లనుండి మరమ్మలులేట్లు జనలవలన తెలిసిరి. ఈవార్డునందు ఆరుగులు కొన్నిచోట్ల అక్రమణచేసిట్లు గప్ప ట్టును. దస్తావేజులతెప్పించి చెరుమనగానుచుచి, వానిని తియించిట్లుయిన ప్రజలకు, బండ్లరాకపోకలకు, వికాలముగ నుండును కొత్తలేమయందు మెండుగలవని నాఅభిప్రాయము. ఈలేవలో రాయితోలి రెండు సంవత్సరములైనది అక్కడ వారుచెప్పిరి. 2/288, 2/244, 2/179, యీనెంబర్ల యిండ్ల వద్ద చూడుదు. ఆక్రమణద్యోటిమీద ఒకసంకుమిటిసేర్పించి ప్రతిగల్లిని చూచినయెడ కీర్తనెండునకు వికాలముగనుండవు? ఈవిషయము చెరువు నుగాను ముఖ్యముగగు గ్రంథగను. ఆగ్ర హారంలో చాలగలవు. న్యాయపారిటి కెరుగునన్న సందలో కొన్ని అక్రమణలు గలవు. ఆసందునుండి బండిపోవుచున్న, ముఖ్యము నడిచుటకు వీలులేదు. అందుకు ఆరుగులన్నయ తియించివేసిన ప్రజలకెంతసౌఖ్యముగానుండును? ఆరుగులన్నం చున ప్రయోజనముగానరాదు. ఆరుగులవై కూర్చుండునంద మా చెకువానగదా? వానినితియించుటయే కర్తవ్యమ. మరునాడు మురికినీ రేయేయిండవండి వచ్చునాయని చూచు టకు పోలిని. చీవాబజారున 2/1, 2/7, 2/87, యిండ్లనుండిన్ని కొరల్ల భావనారాయణగారి సందున పెద్దప్రవాహమే పోవు చుండును. ఆసందున ప్రతియింటనుండియు నీరు నిత్యమువచ్చు చుండును. ఆముకికొలక దోమల కారాగ్రమయ్యున్నది. ఆ కాలన నిత్యము బాగు చేయుచున్నది తేనిది కనుగొనుచున్నట్లు లేదు. లింగబట్టు వైడుకాలుకలోకి పారుచుండును, 2/142, మొదలు 2/147 నెంబర్లయిండ్లనుండి మురికినీరు నిత్యము పారు చుండును. ఆసందువెడల్పు 4అడుగులందునెమా! ఆసందున పోయి ఆ యిండ్లవారోచెప్పితి. నామాట వారెట్లునిండు? ఆగ్రహారంలో వేవేలే! G/950, G/554, G/550, 4/727 మొదలు 4/108, 4/723, 4/724, 4/778, 4/782, 4/893 మొదలగు నిండవండి నిరంతరము మురికినీరు పారుచుండును. ఇది ఒకకల్లిలోనిది. ఇదియువారాదెనకై వ్రాసితిని. ఇట్టివిచాల గలవు. మాపురమున రి సానిటరీ యినెన్వక్కురుగలరు. వారిదైరీ లలో నెప్పడైన యెంక విషయమైన రిపోర్టుచేసికో లేస్తో చేర్చెనుగాను తనికీమాచిన తెలియగలదు. ఆలా తనకి నిత్యము జరిగిన మురికినీరు రానియ్యకు. కివాలయమున కెరుగు రెండు మురికినీరువండ్లు గలవు. ఆరెండును నిరక కూపములే! ఆకుండ్ల నుండినీరు బజారునుండి ప్రవహించును. దొడ్లు వికాలముగ నుండగనకుండెందుకో? పదిత్రళ్ళముల నిట్టి దుర్గంధ ముండుట ప్రశస్తముగాదు. దాఖలానిమిత్తము వ్రాసితినికాని యింక నె్న యో కలవు. సుగంధిగుంటయందు కలవు చెయ్యెచ్చుగాను స్వయముగా నెచ్చుచిహడగలరు! తా బేదారులచూచి యీలోప ముల జరుగుతుండ చేయవలెను. కానికైరీ డిపార్టుమెంటువారు తిన్నగ చేయనియడల కొందరను వెంటనే తీసి క్రొత్తివారిని పెట్టవలెను. పాతవాటికొమ్మమోటు మెట్లక్కనండును తాసిం చినవిధంబున పనిజరిగినయితేరిది గమనించవలెగాని యెన్నని క్వయముగా జూడగలరు!

గుంటూరు నేటికి ప్రసిద్ధికెందినపున. ఇప్పుడు కల్లి నెయ్యి పూర్తిగా వచ్చుచున్నది. నెయ్యి చెక్కువాసకొట్టు చున్నది. ఎప్పుడు నిట్టిపాడునెయ్యి గుంటూరుగాలేదు. పూ ర్యము మార్కెటుసాహేబు కొన్నిదబ్బాల తగులదెట్టించు చుండెడివాడు. అందున భయముగనుండి మంచినెయ్యి వచ్చు చుండెను. మునిసిపాలిటీవారు మాండుగ నీవిషయమును గమనిం చునగును. నిత్యము దబ్బాలకై చేయవలెను. కానికేరీయ నెప్పకరేమిచేయచున్నది కాకరా? అడలు చెరువేకుగాక నెయ్యుగాలేదు. తిమపదవికి రాజీనామాయనైరీ వదలి. అ ట్టుయినచో కొంతా వెంకటప్పయ్యపంతులుగా రావనికి తగు మరని జనలయభిప్రాయముగ నున్నది. కంటలుగాను పట్టుల గలవారును, స్వాధ్యైత్యగలును, కిష్కలపలుగున, నిస్సయి లును (న్యాయముచెప్పవట్ట), విద్యార్థిగలును, ప్రజలసౌఖ్యమా నకే పాటుపనువారుగాక అట్టివారు వచ్చుట మామోలి భ్య మని తెలపవలెను. బి. పురవాసి.

ఆంధ్రవత్రిక.

ఆంధ్రవామ సం॥ కౌత్తిక బి॥ 3 లు

గురువారము

12వ నియోగి మహాజనసభ

12 వ నియోగి మహాజనసభ రాజమహేంద్రవరమున జరిగినది. సభాపక్షన సంఘాధ్యక్షుల యుగన్యాసమును సభాపక్షాంతమును మాకంది యున్నది. ఆసభ్యుల సంఘాధ్యక్షులగు చిత్రపు వెంకటాచలము పంతులుగారియచన్యాసము ప్రాప్తమయ్యెను. మున్నగు చిత్రరంజకిముగానున్నది దానినిబట్టి చూచినచేమి సభాతీర్మానములనుబట్టి చూచినచేమి మేమిసభకు పూర్వము సూచించిన సూచనలు సభల మునునందలకు సంతసించుచున్నాము.

నియోగి మహాజనసభయొక్క మార్గోద్దేశము నియోగి సంఘమున తీర్మానమున నుద్ఘోషించుటయే యున్నది. ఆకార్యమును సాధించుటయి ఇంతవరకు ప్రయత్నించుచున్నామన నే యీ సభయును జనమందే సభాప్రయోజన మర్థమగునందును. సభోద్దేశముల విపులములుగ నుండవలెను. సభాదర్శములు మాకునందవలెను. నియోగిసంఘమునకు సంబంధించిన యాంక్షికసాంఘికమతవిషయములు సభయందు జర్జింపబడవలయును. సభానిర్వహణమునకై కార్యదక్షతలైన నియోగి సుఘాభిమానులు నియమించబడవలయును. సభోద్దేశములను నిర్వహించుటకై వ్యవస్థాపనమును జేయవలెను..... కార్యనిర్వహణక్రమమునందేను మాకును ఒకటి యాకర్షకము. సభాభావకలయన కోటికొరకర్మకాశ్రీ గారను సభాకము సంగీతరంజకునటకు సందియములేదు

ఆగ్రహాసితమి. వేంకటాచలముపంతులవారు ప్రాంతవచానికి నవయవప్రాయములగు ప్రశ్నోక సంఘముల సమావేశములు ప్రాంతవచాత్వాద్విషయమునకే నిర్దేశముచేయవలసినదని యభిప్రాయమును కనబరచినారు. అట్లేనారాయణ దీక్షితులవారు ప్రాప్తమయినందును ముగ్ధుల నాచరింపజేయు సమర్థులయియు కనబరచునని భావించి మతాచార విద్యాభివృద్ధిచే ప్రధానముగా ప్రాపించిరనియు వారు వృద్ధి నియోగియును నెలకొల్పదలంపవలెననియు వాక్కువచ్చిరి. వృద్ధినియోగిమునకును నియోగి సుఘాభిమానభకును సంబంధము లేదనియు ఆమతమును ప్రోత్సహించుట యీసభాకార్యము కాదనియు వ్యక్తపరచిరి. సభవా రీషయమున నొక తీర్మానమును గూడ జేసినారు. అతీర్మానము బలపరచినవారితో ప్రే. కె. కోటిశ్వరశర్మ కాశ్రీ గారును గలరు. వీరింత యుదారబుద్ధితో ప్రవర్తించుట ప్రశంసనీయము. తమసంతకము తమకు కలదియేయైనను నియోగి సుఘాభిమానభ కింతకాలము తామే నిర్వాహకులుగా నున్నను ఆయతవిషయమును సభాదర్శములలోనికి రావలె మహాజనాభివృద్ధినిమాత్రముగ గోరుట నిజముగా వీరి భవిష్యద్య శిస్యవకు కారణమని నమ్ముచున్నాము. ఈ సభాసందర్భమున వేదవిద్యార్థులను బరీక్షించుటయు వారికి బహుకూనము లిచ్చుటయు యధావిధిగ జరిగినది. ఇట్లు ఈసభ కానిమతాదర్శమును మతవిద్య తగిల ప్రోత్సహ మునుటతోగూడ ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు వివరించినరీతిని అందరివశ్య మంగీకరించుటయు ఆభిప్రాయభేదముల ననకాశము లేనట్టియు పురోభివృద్ధికి సాధనభూత మయినట్టియు రాజకీయవిద్యాభి వృద్ధినిగురించియు మత విద్యాభివృద్ధినిగురించియు తమసోద్యులకరములగు సాంఘిక శిష్యములను గురించియు విచారించవలెననుటను మనస్సుగా విడిచి సభవారు సభయొక్క ప్రధానో

ద్దేశ్యము తామే విద్యావ్యాపకము సంగీకరించి యందుట మిక్కిలి సంతృప్తిరము. ఈ యద్దేశ్య నిర్వహణమునకు వై యొక నిధి యేర్పడవలసి. మున్నగుర సభ్యులతో జేరిన సంఘము నిర్ణయమైనది. వెండ్లిండ్లలో కట్టుము లేర్పడవలసినదని తీర్మానమైనది. ఈరీతిగా పుల్లెడదే డ నుండియు వట్టి శాఖామత మాత్రముతో సంతమగుచు వచ్చుచుండిన నియోగి మహాజనసభ వేదజనము పవిత్ర గోదానది కింకణప్రభ వముచే నాదర్శములందును. ఉద్దేశ్యములందును, కార్యదక్షతలందును సంస్కారమునంది నూతన తేజోవికాసమును ధరించి రాజ్యహేంద్రపురి వాతావరణమందు నెల్లప్పుడును నిలిచివైయుండు నూతనోద్యమ బీజరేణువులకు దృష్టాంతముగ లోకుల చక్షువుల కానందదాయక మై ననువట్టి నారంభించినది. సరిశముగా, శాంతముగా, వివేకముమై సీఫలమునుసాధించిన నియోగి మహాజనము ముందుకీ మహాసభను నుత్తమతీతువయోగించుకొని తమ సంఘపు పూర్వవైభవమును కెనయగు వైభవమును సంపాదించి నెగడుటకు నోర్పుతో దీక్షితో వైకృతముతో ప్రయత్నింతురుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

జర్మనులు బ్రుస్సెల్సు మార్గముగా వెనుకకు మెరుగుచున్నారను వార్తబయలుదేరినది. ఇదివేమి విశేషములేదు. ఇదియేరగునని మొదటినుండియు మనమందరము నెనరుచూచుచుండిన వారము. పైవాగ్ధ నిరవకనుగాక. తక్కిన జర్మను చర్యలును నీవార్త కుపబలముగానే యున్నవి. వారు ఈసరుకాలను దక్షిణ భాగమునుండి సంపూర్ణముగా వదలిపోవుట వినుచున్నాము. దీక్షుముడె న్యూయోర్కుకు వధ్యభాగమున వీరుతూర్పుతూర్పుగా నొడుగుచున్నారు. మిత్రమండలి నైద్యములు ఈసరుకని కేవులను సుంధముగా స్వాధీనము చేసికొనినారు. లిస్సుకును త్రైరభాగమున మిత్రమండలి నైద్యములు విశేషముగా నెడముచేసికొన గలిగినవి. జర్మనులు తమ ముఖ్యకార్య స్థానమును స్వయంజీ మెంటునకు మార్చుకొనినారట. అనగా ఇదివరకుండిన చోటనుండి తూర్పుగా బ్రుస్సెల్సునకు సమరేఖగా జరిగినారనుట యుద్ధభూమియందితర స్థానములను మిత్రమండలివారి కనుకూల ఫలములే కలవు. ఆర్రాసు, లిహాన్సు, క్యేస్వేల కడ కత్తువుల ప్రయత్నములు మరల్పబడినవి. తూర్పు చినరన పాయింట్ - ఎనూనరునకు వకమరగాను సీలుకది నానుకొనియును మిత్రమండలివారు పురోతనభూమి నాక్రమించు కొనినారు. రీమునుండి మ్యూజువకును ఫిరంగులమోత వినవచ్చుచునే యున్నది. ఉత్తర సముద్రమున నొక జర్మను నావికాదళము యుద్ధము తప్పించుకొని మరలి పోవుచు నొకయోగ్ధ సముద్రాంతర్గామిని ముంచినదని తెలియుచున్నది. పోలండుగో రుప్యా వారు జర్మనీదంకును అడ్డుటలో విజయలై నారు. ఇప్పుడు జర్మనీ స్వసంరక్షణ మాత్ర యుద్ధమున నిలిచియున్నది. కీల్సునకు తూర్పు దక్షిణముగా నిలిచిపోర ప్రయత్నించి ఆస్ట్రియనులు ఫిరంగులను 1530 గురు ఖనుదీలనునదలి యశభయ ముందువారైనారు. ఈ నెలకాలునందు మరమ్మతుల సాకు పెట్టుకొని ప్రాపించియుద్ధనావల నెదుర్చు నిష్ఠములేక దానుకొనుచు వచ్చుచుండిన గీయరులను జర్మను యుద్ధనావను వెడలగొట్టుటయినను నిరాయధ నొవర్చి యచ్చటనే నిర్బంధించుటకయినను అమెరికా ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించియుండుట సంతృప్తికరము. జపానువారు సింగ్హాన కాచుపు పట్టులలో నొక్కటిని విధ్వంసము చేసినారని వినుచున్నాము. అంగ్ల ప్రాంచి - నొకాదళము డాన్డనల్సును ముట్టించినారు. పోరాటము ప్రారంభమైనది.

అచిరికాలములోనే అచ్చట నిటీవల నెలకొలువబడిన జర్మను గొప్పఫిరంగులు సడి చప్పుడు లేని స్థితికి నచ్చునగాకయని నమ్ముచున్నాము. తుర్క్కివారు బాస్రా కట్టామండలి బ్రిటిషు కాన్పులును అనగా సంతోషించు వ్యాపారస్తులను వెడలవీక నిలిపినారట. సర్వయా తుర్క్కివై యుద్ధము ప్రకటించినదట. ఈసమైక్యత బెనువీను నాయకులు మేకు అనబడువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకుగల తమ భక్తి విశ్వాసములను నిస్సంశయముగా వెలిబుచ్చి యున్నారు. మన ఆగ్రాబానుగారును తమ సోదరులగు హైందవ మహమ్మదీయుల కొరకొక తేజోయిత సందేశమును ప్రకటించి యున్నారు. అందులో తుర్క్కివారు తలపెట్టినకార్య మున్నాడ జనితమనిచెప్పి తుర్క్కి తనస్వాతంత్ర్య సరిహద్దుకు గాని మహమ్మదీయ మత సరిహద్దుకు గాని యుద్ధమున కుపక్రమింప లేదనుటను నిరూపించి ఇప్పుటి కార్యముచే తుర్క్కి తనవివాశమును దెచ్చిపెట్టు కొనుటకొక మహమ్మదీయ మతమున కుత్తమ ధర్మాధికారిగానుండిన గౌరవస్థానమును నూడ కోల్పోయినదని హృదయ పూర్వకముగా నిర్ధారణగా నిస్సంశయముగా నొక్క వక్కానించి యున్నారు.

మదరాసు కార్పొరేషనువారు నూతనముగా స్థాపించిన 7 ప్రారంభ పాఠశాలలను వానియందలి విద్యార్థులను ఆరోగ్యవిషయకదృష్టితో పరిశోధించుటకు ఒకవైద్యశాస్త్రవేత్తను నొకమాసమువఱకు నియమింపవలయు నని విద్యాశాఖాధికారి గారు ప్రార్థించిన ప్రార్థనను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. విద్యాశాఖాధికారిగారు సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనును కోరగా, ప్రభుత్వమువారు అసిస్టెంటు సర్జనును నియమి పురుసరి; మీందుమిక్కిలి పై విచారణకై ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసునకు సంబంధించిన యుద్యోగిగను నెకని నేర్పాటుచేయవలయుననిరి. విషయప్రాముఖ్యమునుబట్టియు, కార్యము తాత్కాలికవ్యయోసాధ్య మగులుండట్టియు, నీవర్తకముగను శ్లాఘనీయము. అంతయే కాక, యీ ఐ. ఎమ్. ఎస్. ఉద్యోగిగనుని పాలునకు ద్రవ్యయావమైన ప్రతిఫల మున్నట్లు కనబడదు. ఇది యెట్లున్నను, వైద్యశాఖాధికారిచే ప్రతిపాదించబడి, విద్యాశాఖాధికారిచే నామోదించబడి ప్రభుత్వ మవారికి వివేచింపబడిన సమంజసకారణములనుబట్టి యీసందర్భమున నియమించబడెడి యుద్యోగిగను బభయును హైద్రాబాదుగా నుండుట మిక్కిలి యావశ్యకము. అది యటుండ, విద్యాశాలలను విద్యార్థులను వైద్యశాస్త్రానుసారము పరిశోధించుటకు నిర్ణయించబడిన యిందలిపద్ధతుల వివరణమును బట్టి చూడగా, ఈ పరిశోధనము చేయక పర్యవసానము విద్యార్థుల యారోగ్యాభివృద్ధికి భంగకరముగ నున్న విషయమును సంస్కరించుటకును, ఆవశ్యకముగు వసతులను సమకూర్చుటకును మిక్కిలి యుగయోగకరముగ నుండు ననుటకు సందేహము లేదు. ఇట్టి యుదారబుద్ధితోనే యీపరిశోధన ముపక్రమింపబడినది. కాని విద్యాధికారి బాగునందలి మొదటివాక్యము మేమనుకొన్నయర్థము నిప్పుటకే యుద్దేశింపబడినయెడల, ఈరాజధానియందలి యసంఖ్యాకములైన స్థితిగతిభేదములుగల సమస్త పాఠశాలలలోని వివిధవిద్యార్థుల యారోగ్యప్రమాణమును నిర్ణయించుటకు, సర్వసంపన్నులై యసమానమైన ప్రభుత్వానుకూల్యముగల మదరాసు కార్పొరేషనువారిచే స్థాపించబడిన యత్యల్పసంఖ్యాకములగు 7 పాఠశాలలను వానిలోని యేకప్రదేశనివాసులగు

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు. ఫౌన్సులు

సౌకాదేశాధికారుల ప్రకటన.

లండను నవంబరు 3:— ఉత్తరగమద్రములోని సీటి గతులను గురించి సౌకాదేశాధికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— యుద్ధముచేయక తటస్థముగ నున్న దేశములవారి స్త్రీమరలని యనుకోవటకు జగ్జనులు తపస్వీమరులను ఆయాదేశముల పరికరములతో తీసికొని గమద్రములో మం గనలను పెట్టుచున్నారు. మరయు, జగ్జనులు వైద్యశాల ఓడలలోను, తటస్థదేశములవారి స్త్రీమరలలోను 2000 దేరి ఆంగ్లేయ యుద్ధ వాకలకు సంబంధించిన సంఖ్య గండ్డములను కనిపెట్టుచున్నారు. ఇవియే జగ్జనులు చేయచున్న సౌకాయదము. మేము తెలియజేసిన మార్గములలోనే వర్తకపుటోడలు వెళ్లవలసివది. కాని ఈ మార్గము దాటి యేమైనా పవరిలకు వెళ్లినా, చాలద్రమాదము సంభవించును.

యుద్ధపు ఖర్చులు.

ఆంగ్లేయ దొరతనమున రి: ఆఫ్సు.

లండను నవంబరు 3:— డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రకారము ఇవా యుచున్న రి:— యుద్ధపు ఖర్చులకుగాన 20 కోట్ల పౌనులను ఆంగ్లేయదొరతనము వారు ఆఫ్సుగా తీసికొనవలసివారు. దీనికి మాటికి 4 పౌనులవద్ద యియ్యబడును. సాము పదిసంవత్సరము లో, తీర్చివేయబడును.

యుద్ధము.

కన్నులారచూచినవాడు చెప్పమాటలు.

లండను నవంబరు 3:— సాక్షాద్రకటన సంఘమువారు యుద్ధమున కన్నులారచూచినవాడు చెప్పిన ఈ క్రిందివిషయములు ప్రకటించెను:— ఎయిసుగడ్డ జరుగుచున్న యుద్ధభూమి మండిబ్రిటీషు సేనలొకభాగము ఉత్తరతీరమునకు పంపబడెను.

1,1000 మంది విద్యార్థులను మూత్రమే పరిశోధించుట నుట యత్నమువ్యాప్తిచేయుమున కాకరము గును. ఇట్టి ప్రమాదము నాధారముచేసికొనునెడల, వివరీతఫలము కూడ గలుగవచ్చును. ఈ యెగ్గాటు కేవలము ప్రమాదజనితమని నమ్ముచున్నాము. విద్యార్థులొకభాగమును ప్రభుత్వమువారును విషయమును సూక్ష్మదృష్టితో పునర్విమర్శించి, ఈవిచారణఫలములను సర్వవిద్యార్థిసంఘాత యోగ్యము వినియోగింపగ దలండు నెడల, యథోచితపద్ధతి నవలంబించెనగుగాక!

నడిమి తిగువూరు వినగడవనైరా యెట్టే జమిందారులగు శ్రీ రాజా వెల్లంకి చిన వెంకట్రామా రావు బహద్దరు జమిందారుగారు కన్నటి ప్రాధున రిగంటలకు నూజువీడులో మృతినొందిన తెలుపుటకు మిక్కిలి చింతించుచున్నాము. వీరు శమ యెట్టేను మిక్కిలి చాకిర్యముగ పాలించి ఆదాయమును రు 30000ల వరకు అభివృద్ధి చేసిరి. వీరు ఆంధ్రభాషా పోషకులు. ఎడరో కవులను వీరు సత్కరించుచుండెరి. బెజవాడలోని శ్రీ రామ మోహన ధర్మ పుస్తకభాండగార భవనమును కట్టించియున్నవలకు దయతో సంగీరించి ఇదివరకే రు 2000 ల రూక్యముల నొసగి శ్రీ గవర్నరుగారి పట్టణము పేరచేసినప్పుడు వారిచే ప్రవేశ మహా త్వనము జరిపించుటకై కుమారులులుగ నుండిరి. తిరువూరు టౌన్ హాలు కట్టించుటకయి ఫల మొసంగియుండిరి. ఇంక నెన్నియో సత్కార్యములు చేయదలంచి యుండిరి. ఇట్టి దేశభిమాని, భాషాభిమాని అకస్మాత్తుగ చనిపోవుటచే మన ఆగ్రహమునకు చాలనప్తము వాటిల్లినదనుట నిశ్చయము. దుఃఖమున మునిగియున్న వీరి సతీతిలకమునకును, పుత్రులకును మా పరామర్శన విశేషింపచుచున్నాము.

ఇది 2 ము ఆశ్చర్యమైనవి. ఇది 2 వియజహను యుద్ధములో జహనువారు వల్లడననండి తమసేనలొకభాగమును హతముగ ఎడమవైపుకు ప: పుటన పోలియున్నది. జహను వారు సమీపమునకు పంపిరి. ఇ గీషువారు వెడ్డసేను చాలద్రాము, శత్రువులకు చిక్కకుండను త్రెయ్యకు పంపుట అదృష్టముగ నున్నది. బ్రిటీషువారు రైల్వేమార్గము, మోటారు బండ్లమార్గములను పంపిరి. శత్రుసేనలు నూరుగజుల దూరమున నుండెను. అట్లున్నను మహారు గాత్రితేశ్వర శత్రువులకు కొంచెమైన అనమాము కలుగుటచే సేనల పంపిరి. వెల్ల పోయిన మహాసేనల మారుగా ఎయిసుగడ్డ ప్రెంచిసేనల వెట్టిరి. రైల్వేమార్గ ప్రేమసేనలు ఉత్తరమునకు పంపుచుండగా చూచి కొంచెము ఉత్తరమునన్న సేన పాపాయముగకు వెళ్లుచున్న వెన్కెలని తెలిచి.

జగ్జను సేనలు ఉత్తరతీరమున విశేషముగ కూడమన్నయన మనసేలు ఉత్తరమునకు వెళ్లిరి. అట్లున్న జగ్జనులవశేషసేనలవారి అంట్లన్నన వట్టిదేసిన జగ్జనులనివలకుడ ఉత్తరతీరమునకు వచ్చిరి. ఈజగ్జను సేన సంకెను విరోధించుటకు మనసేన వెళ్లిరి. పహతులు, ఆశ్చర్యసేనలు, ఫిరంగి సేనలు వెళ్లిరి. తిరువతి జగ్జనులవన, మనవారికి ఫూర సేనలు వెళ్లిరి. ఈయధములో జగ్జనులసేనలు చాల మంది పక్షమైరి. మనవారు అనేకమంది జగ్జనులనివలకు ఇయిడిలగ పట్టుకొనిరి. జర్మనీవారు పట్టుకొన్న బ్రిటీషులనివలకులకు మహారు రెండు రెట్లు జగ్జనులై నికులను పట్టుకొనిరి

బ్రిటీషు ఫిరంగులు, ప్రెంచిఫిరంగులు కలిసి అవ్యత మగు పని చేసెను. జగ్జనులవారిపట్టు ఫిరంగులవలన మన గొప్పపైము కలిగినది. ఈయుద్ధములోకంతమున ఆక్రొబరు 23న తారీఖున లిన్ టు దక్షిణముగా జరిగిన పోరు ముఖ్యమైనది. మన సేన జగ్జనులపై దీరి ల ను నిరుపయోగము చేసినది. జగ్జను సేనల వనకకు కొట్టివేసినది. ఉత్తరమువైపునకు మన సేన వెళ్లి కందకములలోనున్న జగ్జనులను తిరిమివేసినది. పారిపోవుచున్న జగ్జనులపై ఫిరంగులు కాల్చి గొప్పపైమునకలిగించినది. కొంతసేపటికి జగ్జనులు తిరిగివచ్చి ప్రాణములనుతెగించి 5 సార్లు మనసేనవైపడిరి. జగ్జనులసేనలు పాటులపాడుచు గుంపుగా వచ్చి మనసేనవైపడిరి. మనసేన వారిని సులభముగా వెనుకకు కొట్టివది. జగ్జనులు విశేషముగపంపవడి.

ఉత్తరప్రాన్సులో యుద్ధము.

జగ్జనులకు గొప్పపైము.

లండను నవంబరు 3:— కలె ఆనుప్రెంచిరెపుటలమును చేరకతనని జగ్జను సేనలు తెగించిపోరాడు చున్నవి. ఈపోరాటమున వారి గొప్పపైము కలిగినది. అని అనేకులు తెలియజేయుచున్నారు. ఇవననిది దాటినప్పుడు జగ్జనులసేనలు 200 మంది చనిపోయినయ్యు, ప్రెంచివారు 115 మంది మాత్రము చనిపోయి రనియు ప్రెంచియుద్ధాధికారులకు తెలియవచ్చినది. ప్రతియుద్ధములోను ఒక ప్రెంచివైనికునకు ఇద్దరు జగ్జనులసేనలు చనిపోవుచున్నారు. కొద్దిరోజులలో 50 వేల జగ్జనులసేనలు చనిపోయియున్న తెలియుచున్నది.

లండను స్కాటిష్ సేన

బహుశక్తియుగా పోరుట.

లండను నవంబరు 3:— ఉత్తర ప్రాన్సునుండి ఒకపుత్రికా ప్రతినిధులు ఇట్లు వాయుచున్నారు:— లండను స్కాటిష్ సేనాశక్తికి రైరి సంపాదించినది. ఈరైరి సంపాదించుటలో చాలనప్తమునకు దోహదించి. కొన్నివారములనుండి ఈసేన, పోరాడుచున్న వారు అలసినప్పుడు వారికి విశ్రాంతిసమయకుగాను వెల్లపోరాడుచున్నది. ఇకనెవద్ద జగ్జను సేనలు బ్రిటీషు సేనలను వెనుకకు తిరుముటకు ప్రయత్నించుచుండెను. ఈసమయములో జగ్జనులమీదకు లండను స్కాటిష్ సేనల పంపిరి. ఈసేనకు యుద్ధభూమిలోనున్న ఎత్తుప్రదేశములను ఆక్రమించుకొనుమని ఉత్తరవాయున. ఒకచెంప రెండుమైళ్ల దూరమునుండి జగ్జనుల ఫిరంగిగుండ్ల ముక్కలు వర్షమువలె కురియుచుండెను. ఈసేనలు ధృగ్యముచేసి, ఫిరంగిగుండ్ల ముక్కలను లక్ష్యముచేయక రెండుమైళ్లువెళ్లి జగ్జనుల కందకములను సమీపించిరి. ఇంతలో జగ్జనులు తుపాకీపన్నీలతో

ఒక్కమాటుగా స్కాటిష్ సేనపై పడటకు వచ్చుచుండిరి స్కాటిష్ సేన జగ్జనులు (మృత) సమీపించుచుండే తుపాకీ పన్నీలతో జగ్జనులపై పడి పోడిరి. ఈపోరు 2 నలుభారముగ ముదెన. తమవైపికిలక్కన పొచ్చుచుండి జగ్జనులు పడినందున స్కాటిష్ సేనవెనకకు బియ్యవలపినవెప్పును. బిగి, వెంటనే బిగిగాచేరి ఆల్ఫ్రెడ్ముగ గన్నీలో జగ్జనులపై పడిపోరి. జగ్జనులగన్నీలో దీకు ఆగలేక వెనకకుతీరి పారిపోయిరి స్కాటిష్ సేనలో చనిపోయి: వారి శవములతో రెండి ఇద్దరునిండినది. జగ్జనులు ఫిరంగిలుకాల్చుచున్నందున వెల్లులెక్కన వారి అనంతకేరకయుట చాలకష్టమైనది.

నష్టమైన ఆంగ్లేయ సైనికులు.

లండను నవంబరు 3:— ఉత్తరగమద్ర యుద్ధములో చనిపోయిరి:— రెట్టిసెంటు సెయింటు చార్లటన్, రెన్సెఫూరల్వీ; రెండవ రెట్టిసెంటు హార్డింజి; రెట్టిసెంటు హ్యూకెట్టు; రెన్సెఫూ ఇ బొన్సెహౌస; రెట్టిసెంటు హౌస సాఫుయెరు; రెండవ రెట్టిసెంటు, ఎస్. హోడ్జెను; రెట్టిసెంటు డి. డెలియన్. రింబోయలు; రెండవ రెట్టిసెంటు మెట్నీలుగారు.

ఉత్తరగమద్ర వెల్లులెక్కన కొంతకాలము బ్రతికి వదిపోయిరి:— రెండవ రెట్టిసెంటు గి, రెట్టిసెంటు హెచ్చిపోకె; రెండవ రెట్టిసెంటు, ఐ. ఏ. మోరె; రెన్సెఫూ డెల్లియన్. నోరె; రెన్సెఫూ ఇ. టి. వెల్లును మనుగారు.

లండను నవంబరు 4:— ఈ క్రింది చెప్పబడినవారు మృతినొందిరి:— మేజర్. డెల్లియన్. ఆలెను కపాను సి. జి. అన్సూసు. హార్డు రెజిమెంటు సెకండు రెట్టిసెంటు యి. లి. బేకర్. లెవర్ ఫూల్సు. రెట్టిసెంటు కలూసెలు డెల్లియన్. హెన్రెయిన్ రెమరఫూల్సు. రెట్టిసెంటు వాన్ డ్యు వెగ్జు ఫర్లు కపాను. జె. హెచ్. బాబెను. లి. వరు ఫూల్సు. సెకండు రెట్టిసెంటు కె. జి. హెచ్. బర్న్ డెల్లియన్ మేజర్. ఎస్. బకర్ డెల్లియన్. కపాను. వీ చాలమందిలి బోర్డు రెజిమెంటు. రెట్టిసెంటు. క్రాఫ్. బోర్డు రెజిమెంటు రెట్టిసెంటు. క. రెల్లెదార్డు సాట్సుగార్డు. సెకండు రెట్టిసెంటు చామ్సు యామ్సుకెన్సు రెట్టిసెంటు డి. ఫీట్జ్ పాట్రిక్ సఫుత్ డెల్లియన్. మేజర్. అనరబిలు హెచ్. జె. ఫ్రెబర్ స్కాట్సుగార్డు. రెట్టిసెంటు పి. ఫర్నెలికరు ఫూల్సు కపాను. ఆర్. ఎన్. గార్డెను. బోర్డు రెజిమెంటు రెట్టిసెంటు గ్రాసు. డెల్లియన్ కపాను. ఎ. జి. హౌ. రెజిఫూల్సు సెకండురెట్టి సెంటు. జి. ఎన్. ఇగ్రము వెల్లుసెక్కుకపాను. యి. ఎన్. లీసు. బోర్డు రెజిమెంటు రెట్టిసెంటు. జి. లి. రెగార్డు. డెల్లియన్ సెంటు. మిలెయెక్కు సఫుత్ లానగ్ని రెట్టిసెంటు. యు. రె. కొల్లుప్రీయన్. రెట్టిసెంటు. ఎర్. యి. రాల్ఫిన్సు సఫుత్ హెర్బర్టువయ్యు రెట్టిసెంటు. ముఖ్యమెంటు డ్లావ్. కపాను. జి. బర్డు. మయర్సు కపాను. ఎ. హెడ్జి విల్లుకయ్యు సెకండురెట్టి సెంటు, సి. గర్ మహార్డు రెజిమెంటు సెకండురెట్టి సెంటు హెచ్. నాగెన్సు లివరుఫూల్సు రెట్టిసెంటు జి. చి. వారెను బోర్డు రెజిమెంటు గానుము తగిలి మృతినొందినవారు:— సెకండురెట్టి సెంటు బి. గెన్సి లివరుఫూల్సు.

పడమటి స్టాన్ డెర్బ్యూలో యుద్ధము.

లండను నవంబరు 3:— జగ్జనులు డెక్కుమ్యాకువద్ద ఇదర్ కాలున యడమవై పుకుండి తెల్లపోయియున్న అపహుచున్నది.

సేనానుభములో అన్నిచోట మింత్రిమంవరి సేనల తుఫానులను నిలుపుకొనినవి. అం పోయెనుగా ప్రెంచి దొరికినవాడు ప్రకటించి.

ధైర్యవరాక్రమములకు

గౌరవించుట.

లండను నవంబరు 3:— అగ్గు 21 వ తారీఖు మొదలు 30 వ తారీఖు వరకు జరిగిన యుద్ధములలో ధైర్యమున కరాక్రమమును చూపన 119 మంది బ్రిటీషు సైనికాధికారులను ప్రెసిడెంటు పాయింట్ కుగాను విడుదమలిచ్చి గౌరవించి.

జర్మనులకు నష్టము.

ప్రత్యక్షముగ చూచినవారు చెప్పసంగతులు.

లండను నవంబరు 3:— జగ్జనులకు చాలనప్తముకలిగినదానిక దృఢమింత్రిముగా ప్రత్యక్షముగ చూచినవారి క్రింది సంగతులను చెప్పుచున్నారు:— ఒక ఆర్థిక టెగ్గెముగ కొద్దిరోజులలో ఆరువేలమంది నష్టమైరి. ఇక లాఫీరులో తీవ్ర యుద్ధము జరిగినది. ఇక్కడ ఒక పటము పూర్తిగ తుడిచి

వెల్తుకొని పోయినది. తీసుకు ఉత్తరమున మారు ఆక్టోబరు 23 వ తేది 15 మంది వారసులవారు కనుగొనిరి. ఇప్పుడు యుద్ధముచేయుటకు జరగను నైపులు ప్రాణములను లక్ష్యము చేయక బాహ్యు గీతమును పొందుకొనుచు గుంపులు గుంపులుగ వచ్చుచున్నారు. ఆశ్చర్యముతో వీటిలు గణరంగమునకు వచ్చుచున్నను చూపులకు బాధితులగు నందఱుమానకు. వీరు యుద్ధముచేయుచున్న విధమునుబట్టి చూడగా, తగినంత కీడు అములేనట్లు కనుపడుచున్నది. కాని వీరు విరుపమానముగ నైపులను పశువులను చూచిన ఆహ్లాదకర యుద్ధములలో జయము పొందగలరు. జరగను నేరల కంతయు నప్తముకలుగుచు న్నున, వీరిసంఖ్య అధికముగనే యున్నది. ఇంతవరకును వీరు చనిపోయిన వారి భక్తిచేసి తిరిగి యుద్ధముచేయుటకు ప్రాంఘింపుచునే యున్నారు.

మిత్రమండలివారి నిరంతరపుర్యోగము.

లండను నవంబరు 3:- ఒక ప్యారిసు ప్రకటన మిట్లు చెప్పుచున్నది:- మిత్రమండలివారి రహస్యముతో ఈసరు మార్గములను తిరిగి యాక్రమించుకొనిరి; మరియు డిక్టమాడికి దక్షిణముగ నులు వెల్తువైపు ముందుపోయిరి.

మాపుర్యోగమునను లిక్కునైపులతోరదేశమందు ప్రత్యేకించి కాన్సింపుచున్నది. శత్రుసేన లెచుకొనుచుండినను, మనస్థికులను మేము కాపాడుకొంటిమి.

ఆక్రమ, లిహోన్సు, క్వెన్నాయి ప్రాంతములను శత్రుసేనలు క్రొత్తగా మట్టడించెనుగాని యనియన్నియు న్యధములైపోయెను.

ఫ్రెంచిదొరతనమువారి ప్రకటన.

లండను నవంబరు 3:- ప్యారిసు. ఈక్రిందివిషయములు ప్రకటింపబడినవి:- మన సేనలు ఇంకను విశేష అదవి తూర్పునకు వెళ్లినవి.

లోయకు నూర్పుగానున్న పల్లపుప్రదేశమును ఆక్రమించు కొనియున్న మన సేనలకు వెనుకకు రప్పించబడినవి. కాని నదికి కుడివైపున ఒక్కొక్కమీను వైగానున్న ప్రదేశములు ఇంకను మన సేనలచేతిలోనే యున్నవి.

రిమున్గరమునకును మ్యూజునకిని మధ్య ఫిరంగులు తీగ్రముగ కాల్పుబడినవి. మ్యూజునకినీరమునందలి ఎత్తుప్రదేశములందుకూడ ఫిరంగులు తీగ్రముగ కాల్పుబడినవి. ఆగ్నోనీలో జరగ్గులుతిరిగి, చేసినప్రయత్నములను మన సేనలు సాగనియ్యలేదు. పాంటి అమానన్ కు వాయవ్యముగ మన సేనలుముందుకు వెళ్లినవి. కుడివైపున యుద్ధము జరిగినది. నీలీకడ్డ మనకు కొంచెము లాభముకలిగినది.

ప్యారిసునగరము నవంబరు 4:- ఇక్కడి అధికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:- వెయిల్లేకు ఈశాన్యభాగమున నున్న ప్రాంతములనుండి, మాక్రము గంగతి సందర్భములు వేటి సాయంకాలము తెలియజేయినవి. ఇక్కడ జరగ్గులు ముగిసిన పడిపప్పుడు మేము తిరిగివారిని యెదిరించితిమి. ఫోకు. డి. ప్యారిసు, ఆగ్నోనీలోని నెయింటు మ్యూజునకు మేమునిరిగి పట్టుకొంటిమి. ఇక్కడ జరగ్గులు మామిగపడిరి కాని వెనుకకు కొట్టుబడిరి. మరియు మన సేనలు ముందుకు పోయినవి.

బెల్జియము.

బెల్జియను లామెరముగో ముఱలిపోవుట.

లండను నవంబరు 3:- హాగ్- ఒక బెల్జియను ప్రకటనముగం డిట్లు చెప్పుచుండియున్నది:- శత్రుసేనలు వ్యభులను తురులను కదలికెట్టి ప్రావృభుముగా మరలిపోవుచున్నవి. వారామముతో పలాయించుటకునున్నారనుటకు నిదగ్గరము లన్నిచోట్లను గాన్సింపుచున్నవి.

పదివేలమంది జరగ్గులొక్కడ నప్పగించియు, వారిలో నేయిమంది చంపబడినదియు జరగ్గులొద్దొగి యొక డొప్పు కొనెను.

జర్మను లసకులు చెరపట్టుబడిరి.

లండను, నవంబరు 4:- హాగ్- గలించిన రాత్రి 9 గంటలకు బెల్జియను యొక బెల్జియను ప్రకటన మిట్లు చెప్పుచున్నది:- రియూపోర్టు, డిక్టమాడులకు నడుమ, ఈసరు నకు తూర్పునైపుగా శత్రు సేనలు మరలిపోవుచున్నది. బెల్జియను లసకులకు చెఱపట్టిరి.

బ్రుస్సెల్సునైపు మరలిపోవుట.

లండను, నవంబరు 4:- శత్రుమర్కవ్యభివృద్ధికు డగు బెల్జియనైపుమినిగం- డొకండు శత్రు సేనలు బ్రుస్సెల్సునైపు మరలిపోవుటను స్పష్టముగా గనుగొనెనని యుత్తరప్రాన్సు నండి "బెల్జియ మెయిలు" పత్రికవచ్చిన వార్తలన తెలియుచున్నది.

హాలోను బెల్జియము దేశములు.

రాకపోకలు జరుగకుండుట.

ఆంట్వెర్పము నవంబరు 3:- హాం- డెల్బుల్లాడఅను పత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది:- స్థాయిముకును బెల్జియముకును రాకపోకలు పూర్తిగ నిగుగుటలేక. బెల్జియములోనికి ఎక రివి రానిచ్చుటలే. మరియు నెవరిని బెల్జియముదాటి ఆవలకు, వెళ్లనిచ్చుటలేదు. స్థాయిను హాలోను దేశములోనున్నది.

బెల్జియము దేశపురాణి.

ఆంట్వెర్పం నవంబరు 3:- బెల్జియము దేశపురాణి యింకను రాజుగారితో కలిసి నేల వెంటనున్నది.

రుష్యా

రుష్యను అధికారుల ప్రకటన.

లండను నవంబరు 4:- వెల్ట్రోగ్రేడు ఇక్కడ అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:-

తూర్పు ప్రవ్యలో క్రెటుము జర్మను సేనలు సేనాముఖము నందంతలను శత్రువులు తమమూడ పడకుండ రక్షించుకొనుచు న్నువి. రుష్యుల సేనలు కొన్ని జిల్లాలలో ముందుకుపోవుచున్నవి చెందు ఫిరంగులను, కొంతమంది ఖయిదీలుగను పట్టుకొనబడిరి పిల్టాకు ఈశాన్యభాగమున విస్ఫులానికి దిగువుగా, రుష్యుల సేనలు ముందుకు పోవుచున్నవి. ఇక్కడ అంత ముఖ్యమగు పోరాటము జరుగవండగ నేరుష్యులు ముడెకులాట్టు, రోప్ట్రా బాను స్వాధీనము చేసికొనినారు. శత్రువు రేమను (నది?) మీదనున్నారు. కీల్సు పట్టణప్రాంతముల నున్న జర్మను సేనలు వెనుకకు మరలుచున్నవి. కీల్సుకు నైర్వతిభాగమున నున్న ఆస్త్రియా సేనలు పట్టుకలతో నిరోధించుటకు యత్నించినవి. కాని ఓడించి వేయబడినవి. కొన్ని ఫిరంగులను, 15 వందల మంది ఖయిదీలుగను పట్టుకొనబడిరి. రుష్యులు సానునదికి దిగున ప్రాంతములలో ముందుకు పోవుచున్నారు. నిష్క్ర ప్రాంతముల ఉభయ పక్షములవారును ప్రాణములకు తెగించి పోరాడుచున్నారు.

ఈజిప్టు.

ఈజిప్టులోని ప్రత్తిపంట.

కయిరోపట్టణము, నవంబరు 3:- ఈజిప్టు దేశములో నిదివరకు నాల్గవ వంతు భూమిలో ప్రత్తి వైరు వేయబడుచున్నది. ఇప్పుడు యుద్ధము జరుగుచుండుటవలన ఇతరచోట్ల ఈ పంట తగ్గింపబడినది. ఇందువలన 1915 సంవత్సరములో నిక్కడ మూడవవంతు భూమిలో ప్రత్తినివేయుటకు నిశ్చయింపబడినది.

బెజ్-యిన్ అరబ్బులు.

వారి రాజభక్తి.

లండను నవంబరు 3:- మేజరు జనరల్ సర్ జాన్ మాక్సువెల్ గారు ఈజిప్టుదేశమునందలి బెజ్-యిన్ పేటలను ఒక చోట కూర్చి రషియా, ఇంగ్లాండు, ప్రాన్సు దేశములమీదకు టర్కీని యుద్ధమునకు సంపదలెనని జర్మనులుచేయుచున్న ప్రయత్నములను వారికి తెలిపి ఈక్రింది విషయములనుకూడ చెప్పి:- మీరు గోలచేయకుండ ఈజిప్టులో శాంతిముగ జేవింపుడు. బ్రిటిషు సేనలు మీరు ఏవిధముగనున్నందులు కలుగకుండ చేయును. దొరతనమువారు అసరము కలిగి మీసాహాయ్యమును కోరుపత్తున మీరు తప్పక సాహాయ్యముచేతురని నాకు నమ్మకముకలదు. అనిచెప్పగా, మేముదొరతనమునెడ భక్తికలిగియుండుము. దొరతనము వారు మాకుడ కలిగియున్న నమ్మకమునకు చాల సంకోషించినాము అని వారు బహుళు చెప్పిరి.

జపాను

సింగుట్రమీద ఫిరంగులు వేయుట.

నూనోట్లు పండుట.

లండను నవంబరు 4:- సింగుట్రమీద ఫిరంగులు వేయుటవలన ఇట్లెను కొండకును మరియుతర స్థలములకును

చాలనష్టము కలిగినదని అధికారులు తెలియజేయుచున్నారు. యుద్ధ వ్యవహారములను జరుపుట కిది చాల ముఖ్యమైన ప్రదేశము. నూనోట్లకు నిప్పుముట్టుకొని ముందున్నది. శత్రువులంత తీవ్రముగ ఫిరంగులు వేయుటలేదు.

కాలనీలు.

ఆస్ట్రేలియాకు అప్పు

లండను నవంబరు 3:- ఇంగ్లాండు దొరతనమువారు ఆస్ట్రేలియా గవర్నరు మెంటుకు 20,000,000, పానులను అప్పుగా ఇచ్చుచున్నారు అని ఆస్ట్రేలియా ముఖ్యపట్టణముగు మెల్ బోరన్లో ప్రకటించబడినది.

తురుష్కు స్థానము.

ఆంగ్లేయక్రాసరు మినెర్వా.

అకావాలోని కోటలపై ఫిరంగులు కాల్పుట.

లండను నవంబరు 3:- నాకాదౌధికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:- ఆంగ్లేయక్రాసరు మినెర్వాయనునది అకా వాపట్టణము యొద్దకువచ్చుకప్పుటికి కొందరుసోల్దాదు లాకస్థల మలోనుండిరి. వీరిలోనొకడు జర్మనునై నిరుడు కూడనున్నాడు. ఆయుధములధరించిన దేశీయులుకూడనున్నారు. అంతట మినెర్వా కోటమీదను, నైనికులమీదను ఫిరంగులువేసినది. శత్రువులుపట్టణమును, వీరు సాధనసాధగిని నిలువజేసికొనిన ప్రదేశమును పోస్తాఫీసును వదలివెట్టి వెళ్లిపోయినారు. (బ్రిటిషువారి కేమియునష్టముకలుగలేదు. శత్రువులకు కొంతనష్టముకలిగినది.

జర్మను అధికారులు

టర్కీచేరుట

లండను నవంబరు 3:- ఇదివరకు కాన్స్టాంటిన్లో నిలువగరములో నన్న వారుగాక, తిరిగి అనేకమంది జర్మను మిలిటరీ అధికారులు మొన్న మొన్న కాన్స్టాంటిన్లోనిచేరి డార్డెనెల్సునై ఫిరంగులు కాల్పుట.

లండను నవంబరు 4:- ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి యుద్ధనావలు కొన్ని డార్డెనెల్సు కోటలపై ఫిరంగులు కాల్పినవి.

వెడ్డఫిరంగులు కాల్పుట

లండను నవంబరు 4:- మంగళవారమునాడు వెల్తువారు వేళ ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి యుద్ధనావలు చాలదూరము గుండు పోవు ఫిరంగులను డార్డెనెల్సు కోటలపై కాల్పిరి కోటలనుండి తిరిగి ఫిరంగులు కాల్పిరి. కాని యుద్ధనావలకు తగులలేదు. హాల్సు కోటలో 'థాం' అను శబ్దమునివబడి విపరీతమగు పొగవైకి ఎగసినది.

ఆంగ్లేయ రాయబారిని తురుష్కులు నిలిపివేయుట.

స్వీయూ టర్కీమీద యుద్ధము ప్రకటించుట.

లండను నవంబరు 3:- వార్తా ప్రకటన సంఘమువారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:- వాస్కొలోని ఆంగ్లేయరాయబారిని కొండల ఆంగ్లేయనర్తకులను, తురుష్కులు వెళ్లి పోకుండ నిలుపుదల చేసినారు. స్వీయూవారు టర్కీమీద యుద్ధము ప్రకటించినట్లు, జర్మనీనుండివచ్చిన సంగతులనుబట్టి తెలియుచున్నది.

జర్మనీ.

"కారల్ ప్రూ" అను జర్మనుయుద్ధనావ

మాడు ఇంగ్లీషుస్టీమర్లను ముంచుట.

లండను నవంబరు 2:- "కారల్ ప్రూ" అను జర్మను యుద్ధనావ "వాన్ డేక్" "హార్నడేట్" "గ్లాస్టన్" అను మూడు ఇంగ్లీషుస్టీమర్లను డక్షిణపశ్చిమా ప్రాంతముల ముంచి వేసినది. ఈస్టీమర్లలోని కర్త సులు మొదలగు పనివారిని ఇంకొక జర్మనుస్టీమరు ఎక్కించుకొనివచ్చి డక్షిణ పశ్చిమా ఖండమునందలి బ్రెజిల్ లోనున్న పరాల్లా గిరిపొయినదని ముంచివేయబడిన స్టీమర్ల యామానులగు లాయడ్సుకంపెనీ వారికి పరాసుండి బెల్గియామవచ్చినది.

జర్మను సేనలు

ఆంగ్లేయ నాకాఫిరంగులు చాలనష్టము కలుగజేయుట.

లండను నవంబరు 3:- బురద నేలమీద పోరాడుట చాల కష్టముగ నున్నదనియు, ముఖ్యముగ లేమకు నాకాఫిరంగులవలన చాల నష్టము కలిగినదనియు, జర్మను సేనలనుండి పట్టుకొనబడిన ఖయిదీలు చెప్పుచున్నారు. ఒకటి, పదమూడు, పదయ్యారు, పదియేడవ పటాలములలో చాలభాగము రిజర్వు నైనికు లున్నారు. ఈ పటాలములను, లాండువెహరు,

రెండవ బహిరంగ సమావేశమును, ఇటువంటి-హాల్లీలకు-
 దువేషాన్ని పొందుటకు సందర్భము చేయు
 తును పంపబడినది. ఇట్లును పట్టుకొనటం చాల ముఖ్యమైన
 దని జర్మను అధికారులు అభిప్రాయించి 29 వ తేదీన ప్రకటించిరి.
 దీనిని కట్టుకొనటమే వీరి యదేశ్యము. జర్మను చక్ర
 పతి కైజరుగారు తెలిపినట్లు దేశములోని స్థాండము పర
 గణాతు కొద్ది కాలములోనే రావలె యున్నారు. ఇట్లును
 తనను, తనకును మధ్య జర్మనులు తమ శక్తిసంతులన వినియో
 గించుచున్నారను అభిప్రాయ మిందువలన ప్రవృత్తుచున్నది.
 అదివారము, సోమవారములనాడు శత్రువులుచేసిన పర్య
 త్నములను మిలరేనుండలివారు వెలవేరియ్యలేదు.

జర్మను సైనికులనితీ.

అలసిపోవుట, ధైర్యమును కోల్పోవుట.

లండను నవంబరు 3:—జర్మను సైనికులు తమంతటామే
 మిత్రమండలి సైనికులకు వశమగుచున్నారని దీనినిపట్టిచూడగా
 వారు అలసియున్నారనియైన అనుకొనవలెను. లేదా ధైర్యము
 చెడియున్నారనియైన అనుకొనవలెను. అని శ్రేణిపత్రికలు
 వ్రాయుచున్నవి.

అనేకమంది తమంతటామే వశమగుట.

అనేకమంది జర్మను సైనికులు అన్నము లేకపోవుట
 వలనను, విశ్రాంతి లేకపోవుటవలనను తమంతటామే వశమగు
 చున్నారు. వాపసు! వారు కదలమెదలకనంత అలసిరి. ఒక్క
 రోజున కంటిమండకైగా మిత్రమండలి సేనలకు వశమైరి. అని
 లైటరుపత్రికలువారి ప్రతినిధి తెలుపుచున్నాడు.

ఆంగ్లేయ జలాంతర్గామి.

మందుగనికి కొట్టుకొనుట.

లండను నవంబరు 3:—శత్రుసముద్రమున పోటీపోవు
 చుండిన శార్మణ్యనౌకాబలముతోడి పోరాటములో దీని గుర్తు
 గల ఆంగ్లేయ జలాంతర్గామి ముంచివేయబడి నని వార్తా
 ప్రకటన ప్రకటన వారు తెలియజేచినారు. "హాల్బియాన్"
 ఫిరంగిపడవ జర్మనీ నౌకాబలముయొక్క యున్నని తెలి
 పెను. అంతమీద వివిధమైన నౌకాబల సన్నాహములు జర
 గెను. శత్రునౌకాబలము యుద్ధము జరగనీయకుండ సత్వరముగ
 పోటీపోయి; కట్టకడపటి సాంగ్రామికనౌక మందుగనులను
 వైచెను; వాలోనొకటి యాజలాంతర్గామిని కొట్టుకొనెను.

ఈ జలాంతర్గామియందలి యిద్దరుదోష్టులును, ఇద్దరు
 నావికులును సురక్షింపబడిరి.

ఇతర వివరములు.

లండను నవంబరు 4:—శత్రుసంరక్షణార్థమై నడయాడు
 చున్న "హాల్బియాన్" ఫిరంగిపడవను సూర్యోదయారంభ
 తరుణమున తీరమునకు దూరమునండి శత్రునౌకాబల మెదు
 ర్పొనుటకు ప్రయత్నముగా జలాంతర్గామి మునిగిపోయెను.

ఫిరంగి పడవయందలి యొకనికి గాయము తగిలెను.
 శత్రువు సులభముగ పోటీపోవుటచేత, లఘుసాంగ్రామిక
 నౌకలు నిమిరత వెంటదించినను, సుందేచిత పడుటకు
 ముందుగా శత్రుబలమును యుద్ధాస్మృతము చేయుటకు వీలు
 లేకపోయెను. జలాంతర్గామి యా సందర్భమున సహాపరి ప్రదే
 శముందుండెను; సురక్షింపబడిన యుద్ధాస్మృతము వారిధిపై
 నుండిరి. స్వతంత్రప్రాంత సముద్రములం దానాడుకేమియు
 జరగలేదు.

క్రొత్త యుద్ధసన్నాహము లావంబము.

శార్మణ్యనౌకాబల లాపనకొనుట.

లండను, నవంబరు 4:—నియూపోర్టునకు దక్షిణమున
 కంటవల వచ్చుటచేత, ఆవైపు యుద్ధసన్నాహములు చేయుట
 కభ్యంతరము కలిగెనని జర్మనీ సాంగ్రామిక కాధికారుల
 ప్రధానకార్యస్థానమునండి వచ్చిన పత్రికమునం దొప్పుకొను
 బడియున్నది; దేశమంతయు నాశనము చేయబడినదనియు,
 చిరకాలమునకుగాని తిరిగి తేరుగిన నేరదనియునూడ నంపు
 చెప్పబడియున్నది.

కార్యస్థానము మార్పుట.

లండను నవంబరు 4:— జర్మనీ సాంగ్రామిక కాధికా
 రుల ప్రధాన కార్యస్థానము స్థలముండి ఘోషించినట్లు మార్పు
 బడినది రాటర్స్టాములో చెప్పకొనుచున్నారు.

నోనోవరులో యుద్ధసన్నాహము

ఆంస్ట్రేరాం. నవంబరు 3:—దక్షిణదెబ్బి బ్లాకు పత్రిక
 కీ క్రింది వార్త సోనోవరునుండివచ్చినది:— పరియవలూలము

నకు నాయకుడుగన్న యుద్ధాస్మృతి యిక్కడ యుద్ధసన్నాహము
 ప్రకటించి విలిబర్ ప్రభుత్వమును స్థాపించినాడు. ఇక్కడ
 శత్రువుల గూఢచారులు విశేషముగ తిరుగుచున్నారని ఇతడు
 చెప్పచున్నాడు. యుద్ధరంగములోని మామూలు వలన గాని,
 ప్రజల అలక్షణలన గాని విలిబర్ ప్రభుత్వమును స్థాపించ
 బడలేదట. వానోకరు, రైతలుము సహృదకు సమీపమున
 జర్మనీలో నొకమగజా.

దెబ్బలుతీసిన జర్మను సైనికులు.

నాటకకాలము వైద్యశాలలకు నుపయోగించుట.

లండను నవంబరు 3:—యుద్ధములో దెబ్బలుతీసిన
 జర్మను సైనికులకు వైద్యులు సగిరములోని వైద్యశాలలు చాలుట
 లేదు. దెబ్బలుతీసినవారు విపరీతముగవచ్చి ప్రవేశించుచున్నారు.
 ఇందువలన నాటకకాలమును, సంగీతకాలమును వైద్యశాలలకు
 నుపయోగింప బడుచున్నది.

జర్మనీవారి యుద్ధపుటోడలు.

ఆహారపదార్థములు పేసికొని వెడలుట.

లండను దీనెంబరు 4:—సాంట్ యోగో స్క్వాయిసెనో,
 సెర్రహోస్టు, న్యూరంబర్గ్ అను జర్మనీవారి యుద్ధపుటోడలు,
 సోమవారము వాల్డెనోస్ చెవుకవచ్చి కావలసిన ఆహార పదా
 ర్థములు మున్నగువానిని పేసికొని రాత్రిజయలడేర వెళ్ళిపోయి
 నవి. వాల్డెనోస్ దక్షిణ అమెరికాలో చిలీ పరగజాయం
 దున్నది. ఇదిదక్షిణ ఫసిఫిక్ మహాసముద్రములో నొకపట్టణము.

హానోలులూలోని జర్మను కూసరు.

లండను నవంబరు 4:—వాషింగటన్ ఆమెరికాసంయుక్త
 రాష్ట్రముల ప్రభుత్వాధికారులు జపాను రాయబారికిట్లు తెలి
 యజేయు చున్నారు:—ఇప్పుడు హానోలులూలోని జర్మనీ
 వారి కూసరును ఫలానితేది లోపుగ వెళ్ళిపోవుచు తెలియ
 జేయుచును, అట్లు వెళ్ళినయెడల బంధించియొంచ బడును.
 ఏతేదిలోపుగ బయలుదేరి పోవలసినది బహిరంగము చేయలేదు.

చనిపోయిన జర్మను సైనికులు.

వారసమాధులు.

అలహాబాదు. నవంబరు 4:—పయనీరుపత్రిక లండను
 విలేఖరి ఈవార్తను పంపినాడు:—ఈవార్త మార్షింగుపోస్టు
 పత్రిక వెల్లెగ్రేడువిలేఖరిపంపినాడు:—తూర్పుపసియాలో
 జర్మనులు తమసైనికుల సమాధులపై యుద్ధము గెలిచినట్లు జనుచి
 వ్చొనములను, ఇనుపటోపీలను వెట్టుచున్నారనికై ప్రకటన
 చివ్చొనగు సిలులు వెట్టుటలేదు. పోల్లాండులోని సమాధు
 లను గ్రోజాపుత్వలతో అలంకరించిరి. తూర్పుపసియాలో
 ఒకవిధముగాను, పోల్లాండులో ఒకవిధముగాను సమాధులను
 అలంకరించుటకు కారణమేమి అని ఆలోచించగా, పోల్లాం
 డులోని సమాధులలోనున్నవి సైనికుల శవములుకానీయు,
 బురదలో తీసికొనిపోలేక పోతివెట్టి పోయిన ఫిరంగిలు, తుపా
 కులు అనియు తేలికది. 10 రోజులలో జర్మనులు 88 మైళ్లు
 నుట్టుకు వెనుకకు వెళ్ళిరి. ఈపదిరోజులలో ఒకరోజున చిన్న
 యుద్ధమును కూడచేసిరి.

కెయిజరుగారు పంపిన తీగ లేని సమాచారము

మధ్య క్రిటికావారు గ్రహించుట.

అలహాబాదు నవంబరు 4:—ప్రాప్త, దేశమునందలి
 దెయిలిమెలు పత్రిక విలేఖరుకు ఈక్రింది తెల్లగ్రామును పం
 పినాడు:— యుద్ధభూమి గోనున్న వస్త్రంబు ప్రభువును
 జర్మను చక్రవర్తిగారు "మనము నవంబరు 1 వ తారీఖులోగా
 ఇచ్చెనును పట్టుకొని తీరవలెను. లేనిపక్షమున వైనునది వెను
 కకు మనసేనలు వెళ్ళవలసినప్పుడు అది వైరెన్ బెల్జిక్ గ్రామును
 పంపిరి. దీని మధ్యనున్న మిత్రమండలి సైనిక కాదులు
 తమకర్తవ్యము యంత్ర సాహాయ్యమువలన గ్రహించిరి.

దక్షిణపాండు సానము

మాపిలా మహమ్మదీయులు.

కానూగోడు నవంబరు 4:— ఆంగ్లేయ సైనికులకు తురు
 ప్పులకును యుద్ధము సోపనినయవకు చాలవిచారముగనున్న
 దనియు, తాము నిశ్చలమైనరా భక్తితో సాంగ్లేయ ప్రభుత్వ
 మునకు సహాయముచేయునుమనియు, కన్నులూరూజు ముత్యము
 అతీగారిమొక్కయూ, మరొకందరు నూ పిలా ప్రముఖుల
 యొక్కయూ నాయకత్వముక్రింద కన్నులూరూజు మాపిలా
 మహమ్మదీయులు మన గవర్నరుగారి కొకపత్రిక వచ్చింది.

శ్రీ గవర్నరుగారి పర్యటన.

మంగళూరు నవంబరు 4:—ఈయనయమున శ్రీవారు
 ముఖ్యమంత్రిగారు తిరిగివచ్చిరి. కలెక్టరాదిలో డిప్యూటీగారు
 కొరకు ఘోషించు ముట్టగా చేర్చబడిన చిక్తానాయకులకు
 మొదటివిచ్చిరి. చిక్తానాయకత్వములగు ఘోషించి. గవర్నరు
 కెయిసిగారు శ్రీవారి కెయివోయి తోడ్కొని యాచికత్వా
 లయమున వైద్యసహాయ మొనరించిరి. కలెక్టరుల నంద
 రిని ప్రవారిక కలెక్టరులుగానొనరించిరి. వేరువేరు రోగములు గల
 వారునుట కెర్పరచిన భాగముల నన్నిటిని శ్రీవారు పరీక్షిం
 చిరి. ఆప్రతిష్ఠాపము శిక్షరచినవారలలో నొకరుగూ మెధ
 యనుగారు శ్రీవారిరాకనందార్థమున రోగముల విడుదలచేసిరి.
 అచటనుండి వెంటలను తిరుగుచేయు పనులకడకు బోవుచు
 దారిలోనున్న కెయింటునోకెప్పు ఆశ్రయమున చేసిరి. అది
 వైద్యకవలె బోధకులను తిరుగుచేయుట కేర్పరచబడినది.
 దాలో వారురకును చాలికలకును గూడ అనాధ శిశు
 లయము లున్నవి. అనాధ బాలికాబాలకుల పరిరక్షణలను
 శిక్ష విద్యాలయమునగూడ నందెను. దానయందు కాలి
 బోధన, కేయట యినుపసామానులను చేయుటను వదలగము
 పోతవలెను చిక్తానాయకులు మున్నగువానిని శిక్షించుచున్నారు.
 బాలికాబాలకులకు ప్రారంభవిద్యాలయములకూడ నాయం
 గణముననే కలవు. ఈ ప్రతిష్ఠాపక చట్టము నివాసగృహము
 లున్నవి. వాలో కై ప్రవ మతమును స్వీకరించిన 16
 కుటుంబములవారు నివసించుచున్నారు. వీరిందరును మొదట
 మోడపులే. వీరిలో కొరగాగు లనవారు 17 కుటుంబ
 ములవారు గలరు. వారికి గంపల నల్లలయే కులవృత్తిగా
 నున్నది. ప్రాథమిక పాఠశాలలు దొరతనమువారి యంగికార
 మును బడసియున్నవి. ఆశ్రయము ఉద్యోగులు అధికారులు
 నకు శ్రీ పురుషులు శ్రీవారికి బాలికాబాలకులకు పరి
 శ్రమల నన్నింటిని చూపిరి. అటనుండి శ్రీవారు కెప్పులో
 చేసిరి మిషనుసంఘమువారి శిక్షరచిన వెంటలచేయు ప్రదే
 శమును చూడబోయిరి. అచట నిండ్ల కపటలకు నేయు
 వెంటలు మూత్రమే గాక చాల చిల్లర పనులను గూడ వారు
 చేయించుచున్నారు. పాఠశాలలో శిక్షరచుచున్న మాదిరి
 పాఠముల కుపయోక్తములుగా నుండు పండ్లను జంతువులను
 గూడ నచట తిరుగు చేయించుచున్నారు. వానిని చూచి
 శ్రీ గవర్నరుగారు చాల సంతోషించిరి. ఆ ఫ్యాక్టరీలో శ్రీ
 పురుషులు సుమారు 800 మంది పనిచేయుచున్నారు.
 శ్రీవారు చచ్చి 3) నిమిషము లుండి పనులు చేయబడు
 విధానమును పరికించి పిమ్మట కలెక్టరుగారి మందిరమున
 చేసిరి. నాటి మధ్యాహ్నము శ్రీ వారు రివిన్యూ ఉద్యోగుల
 తో సంతరించిరి. సాయంకాలము 5 గంటలకు నూటిలకు పయ
 నుగారు తిరవోటలో సుమారు 3 కేలమంది వీధిలకు అన్న
 వస్త్రముల సొసంగిరి. శ్రీ వారచటికి అన్నదానమును తిల
 కించిరి. అచటనుండి మంగళూరు దొరతనమువారి కళాశాల
 చేసిరి. అచట కళాశాలవార్షిక కొత్తగమును బహుమతిగా
 సొసంగుటకు జరిగించిరి. ఆంగ్లేయ ప్రాంతక ప్రముఖులగు
 శ్రీగను పురుషులను గూడ నచట చేరియుండిరి. విద్యార్థులు
 ప్రత్యేకస్థలమున గుంపుగాడి యుండిరి. ప్రధానోపాధ్యాయు
 డు గతసంవత్సర వృత్తాంతమును నివేదించెను. అటలయందు
 పండ్లములు గెలుచుటవలన బహుమానములను బడయుట కర్హ
 లగు వారికేర్పర చరచబడినది. శ్రీవారు బహుమానముల సొసం
 గిరి. పిమ్మటవారు కొద్దిగ బ్రసంగించిరి. పిమ్మట విద్యార్థు
 లొక చిన్న నాటకము నాంగ్లేయ భాషలో ప్రదర్శించిరి. ఆ
 చటనుండి శ్రీవారు కాస్తాసాలిటను క్లబ్బున చేసిరి. ఆక్టబర్
 1912 లో ప్రారంభింపబడినది. 170 మంది సభ్యులుగలరు. ఆ
 పట్టణముననున్న ప్రధానోద్యోగులు కూడ క్లబ్బులో సభ్యులు
 గానున్నారు. అచట మితావరపువెండు జరిగినది. సంగీతము
 పాడబడినది. పిమ్మట రాత్రి 7-30 గంటలకు శ్రీవారు కలెక్టరు
 గారి మందిరమును చేరిరి.

పొనాని మాపిలాల సభ.

పొనాని నవంబరు 4:—పొనాని మాపిలాల మతస్థా
 నులగు వారియూ టంగులుగారియూమానవ్యము క్రింద విన్నా
 రులు ఇస్లాము సాధాగారి గృహమును సమావేశమై ఆంగ్లేయ
 ప్రభుత్వమునందు తమకులచరచలమైన రాజభక్తికలదని తెలియ
 జేసిరి. బహుళలో ముస్లిములచేయుచు, ఆంగ్లేయులకు యుద్ధము
 లో జయముకలు పట్టవై ప్రార్థించబడినది. తురుష్కులు జర్మనీ
 వారితోడే యుద్ధమునకు నిగిండునకై తమ యగ్రముతమును
 తెలుపుచు, కాకములకు పంచివెట్టిరి. బహుళ మాపిలేయ
 బడినది. వర్తకులు మున్నగువారందరు ప్రార్థనలు చేయుట
 కును, ఉత్సవ మునకు వచ్చిరి.

పంజాబు

పునరవహించిన యాగాభానుగారు

సామ్రాజ్యములలోని మహమ్మదీయులకు పంపిన సందేశము.
ఫిల్లీ నవంబరు 4:— హిందూదేశములను సామ్రాజ్య ముందలి యితర రాష్ట్రములందును నివసించు మహమ్మదీయు లకు పునరవహించిన యాగాభానుగారు పంపిన యాక్రంది సందేశ మందుకొనబడినది:— “జర్మనీతోచేరి తర్వాతాను హాగము, రద్ద్యనాగ్నోయే చక్రవర్తులవలన మహమ్మదీయులకు ప్రభువులతో సంప్రదించుగ యుద్ధము చేయుటకు తురుష్క ప్రభుత్వమునా రవిజేత ప్రయత్నములు గావించు చున్నారని తెలిసికొనుటకు వాకెంటియు సంతాపము కలుగు చున్నది. ఇది మహమ్మదీయ వాస్తవమైన స్వతంత్ర్యోద్యమము కాదు; తాము చెప్పినట్లు చేయుట లయినది యాయనను కూర్చించిన రాజ్యాంగవిధ్యకులయొక్కయు మహమ్మదీయులకుల యొక్కయు నుద్దేశ్యము. ఆస్త్రియా వద్దనున్న మహమ్మదీయులకు నిష్ఠానుకూలములు కావు; ఒకటి మామోస్తీయును సంగ్రహించెను. తుర్రుకొనెను, నెవ్వరూ, నెవ్వరూ, బాగ్దాదుల నుమేతమహమ్మదీయుల మెస్సామీయుల కాధిపత్యముకొనంప వలెనని విశ్వాసమునందే తిష్ఠింపఁబడినది. అయిననును జర్మనీ జయించిన యుద్ధం, భగవంతుడట్లు జరిగి వియోగం కును గాక:— తురుష్క దేశము రాజ్యాంగములతో రాష్ట్రములను; కైజర్ ప్రతినిధి దానికి నిజమైన పరిపాలకుడై పరిశ్రమింపఁబడినది. సభిగాములే యును. ఈయుద్ధము మహమ్మదీయుల, హాగ్జీయులకు చేసి కినిభంగకరముగ నుండలేదు. మనమతమునకు హాగ్జీయులకుండలేదే. ఆంగ్లేయ రాజ్యాంగమునామన, పరామర్శనామన కమును, తురుష్కదేశము శాంతిహించి యుండునెడల, దానిరాష్ట్రముల నన్నిటిని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు మేము కాపాడెదమని ప్రమాణ బుద్ధితో వలించియుండుటచేత, తురుష్క రాజ్యాంగమునా నమాంశీకరించునది యుండలేదు. తురుష్కదేశము మహమ్మదీయులతో సంక్షుక్తి; మన పరిశ్రమింపఁబడినది దాని యధీశుమనం దుంచుకొన నిష్ఠులకు లోకము వ్యతిరేకముగ నంగీకరించెను. ఇప్పుడు తాను శాస్త్రజ్ఞుల హస్తమునందలి యంత్రములనునని సంక్షోభాన్నిదముగ కలఁగియుండుటచేత, తురుష్క స్థానము లన్నర దాను పాడుచేసికొనట ముఁగిమోగాక, మహమ్మదీయులతో సంక్షుక్తి కత్త పూర్వముగా పోరాట్టుకొనెను; దానికి కీడుమూడెడి కాలము వచ్చినది. పాశ్చాత్యులే తురుష్కదేశ మధ్యముద్దమునకు కత్తిదూకెను; తిక్కిన దేది యెట్లయినను, ఈకాద జనుచే నది వాళ్ళము కాక తప్పదు. మహమ్మదీయులకు పునరవహించిన యాగాభానుగారు పంపిన సందేశము ప్రభువుల నెదుర్కొనుటచేత, అది మహా జాతీయపదవిని ప్రాప్తము నొల్పావును. ఇప్పుటికే వేలకొలది మహమ్మదీయులు తమ పరిశ్రమింపఁబడినది పోరాడుచున్నార; తురుష్క రాష్ట్ర మహమ్మదీయులకు సందర్భమునగాని యాత్మ స్వాతంత్ర్య సందర్భమునగాని యుద్ధమునకు పోరాడని యుండుటను తెలిసికొనవలయును. కాబట్టి మన మెవ్వరూ మమ్మిక విషయములం దెవ్వరూ భలం బులమై యున్నామో వారియంద నిపును భక్తికావ్యంబు చేయవలెనని ప్రార్థించుట మహమ్మదీయులకు మనకు ప్రధానధర్మము.”

చనిపోయిన మోరీస్ రాకుమారుడు.

ఫిల్లీ నవంబరు 4:— బాల్కెబర్గ్ నివాసులగు మోరీస్ రాకుమారుడు చనిపోయినందున అక్టోబరు 28 వ తారీఖు నుండి మూడు వారములవరకు హిందూదేశమునందలి గవర్న మెంటు అధికారులు సల్లని దిస్తులకు ధరింపవలెను. ఈ నెల 11 వ తారీఖునకు బండ్ల చేతిమీద మట్టుకు సల్లని గుర్తును ధరింపవలెను. (మహా మయలపట్టునట్లు యూరొపయనలలో ఎవరైన చనిపోయినప్పుడు సల్లని వస్త్రములకు ధరింపురు.)

వైస్రాయికి వచ్చిన

యుద్ధ వార్తలు.

ఫిల్లీ నవంబరు 4:— ఈక్రింద టెల్లిగ్రామును ఇండియా వైట్ మెన్ కెటర్ గారు నిన్న రాత్రి వైస్రాయిగారికి పంపిరి:— ఉత్తరప్రాంతములను పడమటి భాగములను తీరముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఇరుకత్తుల వైశ్యములకును సప్తము అధికముగా కలుగుచున్నది. ఫిల్లీ గతులలో మా క్షేమియు కలుగలేదు. ఫ్రెంచి దొరతన

ము వారిప్రకటనలో ఈక్రింది విషయము లున్నవి:— నేనా ముఖములతో అన్ని ప్రదేశములలోను మన సేనలు కొంచెము ముందుకు వెళ్లినవి. మెడికల్ గ్రామము సగము జగ్జులల చేతులలోవున్నది. ఈ కారణమున మన సేనలు ఆగ్రామును వద్ద ముందుకు పోవాలక పోయినవి. కుముజుగారు సేనలతో సన్నాధనియు ఆగ్రానగర్ల మిల్లిమందలి సేనలను వెనుకకు తరమి తమ సేనలను ముందుకు పంపవలెనని ప్రయత్నించు చున్నారనియు తెలియ వచ్చినది.

కలకత్తా

కలకత్తాలోని ఆస్త్రియనులు.
ఆంగ్లేయ పౌరులనుగ చేర్చుకొనుటకు దాఖలుచేయుట.
కలకత్తా నవంబరు 4:— తురుష్క రాజ్యాంగమునకు లోబడిన కొందరు ఆస్త్రియనులు, మహమ్మదీయులు మున్నగువారు చాలకాలమునుండి కలకత్తాలో నివసించుచున్నారని పీరిలో చాలమంది కమ్యూను ఆంగ్లేయపౌరులనుగ చేర్చుకొని హక్కులు స్వాతంత్ర్యములు నియ్యవలసినదని పోతీసుకమిషనరుగారికి దరఖాస్తులు చేసికొనిరి.

కలకత్తా మహమ్మదీయుల సభ.

కలకత్తా నవంబరు 4:— నవాబు సయ్యదు మహమ్మదు గారి యాజమాన్యము క్రింద నిన్న సాయంత్రము మహమ్మదీయులు సభచేసిరి. ఈసందర్భమున మానసియులగు ఫజాలు హక్కుగారిట్లు నెలవిచ్చిరి:— ఆంగ్లేయులు మన కనేక విధముల మేలుచేసియున్నారు. కనుక వారికి ప్రతికూలముగనుండ కూడదు. ఈ యుద్ధములో మన పుణ్యక్షేత్రములమీద సేనలు దండెత్తుట మున్నగుని యేమియు జరుగునని భయపడ నక్కరలేదు. అక్షాభానము లేనివారికి వాద్యములనుగురించి మనము భాగించవలయును. తరువాత అట్లుని రహిమానుగారిట్లు నెలవిచ్చిరి:— మనము ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునందే గాజభక్తిని కలిగియుండవలెను. టర్కీ యుద్ధములలోకి దిగుట యెంతయు లోపనీయము. దీనివలన విశాపాలో టర్కీ నవాబులనును పోరాట్టుకొనెను. మా మతమును ఎవరు క్షీంచుదురో మా హృదయ పెప్పుడు వానియందు లీనమై యుండును. అయినను మా ప్రాణములను క్రిటిపు ప్రభువుల కొరకు దాగవోయుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. అని మాల్వీ అబ్దులువాదీగారు చెప్పిరి.

యూరొపుయద్దము.

“ఇంగ్లీషుమెక్” పత్రికాభిప్రాయము.

కలకత్తా నవంబరు 4:— యూరొపు ఖండమునందలి ప్రస్తుతపు స్థితిగతులను చర్చించుచు ఇంగ్లీషు మేజుప్రతిక ఈక్రింది విషయములను వ్రాయుచున్నది:— యుద్ధములో జోక్యము కలుగజేసికొనక తాటస్యముగనున్న దేశములన్నియు ఒక సంఘముచేరి యుద్ధము త్వరలోగ నమాప్తి మగునట్లు చేయవలెను. టర్కీయుద్ధములో ప్రవేశించుటవలన యుద్ధము చాల కాలము జరుగవచ్చును. దీనివలన తాటస్యదేశములకు చాల నష్టము కలుగును. హాలండ్, బెల్జియా, డెన్మార్కు ఇటలీ, గ్రీసు, బాల్కనురాష్ట్రములు, ఈదేశములు యుద్ధము పూర్తియైనతరువాత ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లాండు రషియాలో చేరిన బాగుండును. మాఖముగ నేమికోరునది ఏమిటనగా? యూరొపులోనున్న దేశములన్నియు ఒక్కటిగ చేరి జర్మనీ లో మిలిటరీ బిల్డ్ భణమును అణచివేయవలెను. తిరిగిన్నిటి కిని జర్మనీదేశములో మిలిటరీ బిల్డ్ భణము కలుగకుండునట్లు యూరొపుమొత్తము తయారుచేయవలెను. ఇకనూరు సంవత్సరములవరకు గాని మరికొంతకాలమువరకుగాని యూరొపు శాంతియుగమందనట్లు చేయవలెను.

యుద్ధము.

ద్యుతేజవీరముల ప్రోత్సాహము.

కలకత్తా నవంబరు 4:— జర్మనీ, ఆస్త్రియాదేశముల నుండి దిగుమియగుచున్న వస్తువులను, ఈదేశములో తయారగుచున్న వస్తువులను ప్రదర్శించి జర్మనీ ఆస్త్రియాలునుండి దిగుమియగు వస్తువులన్నియు ఈదేశములోనే చక్కగా తయారుచేయుటకు ప్రోత్సాహమునొసంగవలెనని దొరతనమువారి వాణిజ్యశాఖవారు అనేక విధముల ప్రయత్నించు చున్నారు. కలకత్తాలో కమ్యూనికేషన్లును డిస్టెంజ్ 1 వ తారీఖు ప్రాంతం భుమిగును. ఈప్రదర్శనములో ముఖ్యముగ జర్మనీకాలనము, పన్నెడములు, ప్లానెలుగుడ్డులు, పట్టుములు కలిపివేసిన గుడ్డలు ఆస్త్రియానుకాలనము, అల్లికవస్తువులు ప్రదర్శింపబడును. మన దేశములో తయారగుచున్న ఈవైశ్యవస్తువులనుకూడ ప్రదర్శింప

దలచినారు. కాబట్టి ఆవస్తువులకు పంపదలచుకొన్నవారు సాధ్యమైనంత త్వరలో డొక్టరులెవరతో అఫ్కమెర్సెలో ఇంటెలిజెన్సు అనుచిరునామాకు పంపవలెను. లిగినయే స్ట్రెటులు జరిగినపక్షమున కొంతకాలమునక్కిటి ప్రదర్శనములు జాంబాయి మదరాసులలోకూడ జరుగును.

బొంబాయి

రైలుకట్టలు తెగుట.

సుక్కురు. నవంబరు 4:— రుక్-సిద్దిప్రాంతముల తెగిన రైలుకట్టలు మరమ్మతుచేయబడినది. నేటినుండి సరాఫ్త ప్రయాణములు సాగుచున్నవి.

బొంబాయి మహమ్మదీయుల సంఘము.

రాజభక్తిని వ్యాపింపజేయుటకు ప్రయత్నములు.

బొంబాయి నవంబరు 4:— బొంబాయి రాజభాని సమావేశము సంఘమువారు, రాజభానిలోని మహమ్మదీయులందఱును రాజభక్తిపరులనుగాను వుండుటకు ఉపసంఘము ఉన్న చోటకెల్ల సభలుచేసి (1) టిటిపు ప్రభువుయంద కిశ్వలముని రాజభక్తి యున్నదని తెలుపుటకును (2) టర్కీయుద్ధప్రయత్నములుగూర్చి వైస్రాయి గారు ప్రకటించిన తేఖడు మహమ్మదీయులకు తెలియ జెప్పటకును మత విషయములలో జోక్యము కలుగజేసికొన నట్టియు, మహమ్మదీయుల యాభాసానుభవము, యాచిత్యములను, ఏవిధముగు ఇబ్బంది కలుగుతుండ కాపాడుచున్నట్టియు, దొరతనమునకు విధేయులై యుండుటని మహమ్మదుగారు జెప్పిన వాక్యములను తెలియ జెప్పటకును ఏగాట్లు చేయుచున్నారు.

సిమ్లా

వైస్రాయిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్తలు.

కమా నవంబరు 4:— ఇండియా వైట్ మెన్ కెటర్ గా వద్దనుండి వైస్రాయిగారికి, ఈక్రింది టెల్లిగ్రాములు వచ్చినవి:— జర్మనీలు కేరళపట్టణమును చేరవలెనని అనేక ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. కాని ఎక్కడలాభము కలుగుటలేదు.

ఫ్రెంచి దొరతనమువారు ఈక్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— ఉత్తరరంగమున జర్మనీలు మిల్లిమందలివై తీరముగ పడచున్నారు. ఏత్రమందలి సేనలు వారిని వెనుకకు కొట్టుచున్నవి. ఇరెన్వేజ ఉత్తరమునను తూర్పునను మిత్రమండల సేనలు ముందుకు వెళ్లినవి.

తూర్పు ప్రషియాలో రషియా దొరతనమువారు ఈవిషయములను ప్రకటించిరి:—

తూర్పుప్రషియా సరిహద్దులలో జర్మనీ సేనలు రషియనుల గడ్డె సాగములను వాటిరావలెనని అనేకవిధముల ప్రయత్నించినను, కాని వాప్రయత్నములు నిష్ఫలములైనవి. రషియనులు సుస్కొలాదికి దక్షిణమున పోలాండులో ప్రషియా సరిహద్దులలోనున్న కొన్ని ప్రదేశములను ఆక్రమించుకొని యున్నారు.

మహమ్మదీయుల సానుభూతి.

వైస్రాయిగారు బ్రిటిషు హైకమిషనరు ఈక్రిందివిషయములను తెలుపుచున్నారు:— వైస్రెవ్ దీవిలోని మహమ్మదీయులు అందరును క్రిటిపు దొరతనము నెడ సానుభూతిని కలిగియున్నారు. క్రిటిపు పరిపాలనక్రింద మతసంబంధముగ హక్కులను స్వాతంత్ర్యములను అనుభవించు చుంటిమని ఇచ్చి టిమహమ్మదీయు ప్రముఖు లనుచున్నారు. వైస్రెవ్ టర్కీకి సమీపమున మధ్యధరా సముద్రములో ఒక దీవి

తూర్పు ఆఫ్రికా

క్రిటిపు తూర్పు ఆఫ్రికాలోని జరిగాంబారు మన వైశి కల ఉపయోగమునకు గాను 8000 మేకలను ఇచ్చెదమని తెలిపిరి.

టర్కీ గర్వదేశము

జర్మనీవారి నాయకత్వము క్రింద నున్న టర్కీయుద్ధ నాక రషియాను తీరమునకు వెళ్లి రషియను కొటల మీదను, నావలమీదను ఫిరంగులు కాల్చినవార్తను కాన్ స్టాంటి నోపలు ప్రభువు తెలియసంధ చేసి వారిని వెనక్రొవల జెట్టవలెనని జర్మనీవారును, ఆస్త్రియావారును ప్రయత్నించుచున్నారు. టర్కీయుద్ధనాకలు విరోధమును వహించి ఫిరంగులు కాల్చక పూర్వము మాయుద్ధనావలు ఏమియు చేయలేదు. అని రషియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

కాన్ స్టాంటి నోపిలులోని అధికారులే జర్మనీలవలగా పడినారు. తాముచేసినపనుల నన్నిటిని ముల్తానును ఒప్పుకొనునట్లు చేయవలెనని జర్మనీలు గోరీస్ యుద్ధనాకలలోని ఫిరంగులునుల్లానుమందిరమువైపునకు జెట్టి యుంచిరి. అని రషియను పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. బ్రుట్టా ఒప్పుకొనపోతే యువ మందిరమువై ఫిరంగులు కాల్చి ఒప్పించురని ప్రహేళికవలెను.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

THE AGA KHAN'S SPIRITED LETTER TO INDIAN MOSLEMS.

Dardanelles Bombarded by Allies'

Fleet: Large Explosions.

BOMBARDMENT OF TSINGTAO: FEEBLE

GERMAN RESISTANCE.

GERMAN RETREAT EAST OF YSER.

(REUTER'S AGENCY)

A voice has now begun to be heard that the Germans are repaireing towards Brussels. That is as it ought to be. They seem to have definitely abandoned the left bank of the Yser canal at Dixmude and to have also retreated to the east of the Yser between Dixmude and Nieupoort. Our armies have reoccupied passages on the Yser and made noticeable advance in their region north of the Lys. The Germans are reported to have changed their Headquarters from Thilist to Ghent. Further attempts on the part of the enemy about Arras have been failures. Cannonading continues between Rheims and the Meuse. Progress is reported for the allies at the eastern extreme near Pont-a-Mousson and along the river Sielle. A retreating German squadron in the North Sea has sunk a British submarine. According to reports from all directions it is clear that the enemy has lost enormously in the recent fighting in Belgium. It is satisfactory to know that the American Government has fixed a date for the fate of the German Cruiser 'Goer' which has long been reported to be taking shelter in Honolulu under pretence of repairs. At Tsingtao one important strategic position of the Germans has been greatly damaged and other losses also have been reported. The Anglo-French squadron has bombarded Dardanelles and ere long it is to be hoped we shall hear of the incapacity of the 42 centimetre guns mounted thereon. The Bedouin Sheiks of Egypt have assured Britain of their loyalty and the Agakhan has addressed a spirited message to his Moslem brethren of India. He characterises Turkish action as a mad attempt and affirms that Turkey has not gone to war for the cause of Islam or for the cause of her independence. He proclaims that Turkey has not only ruined herself but has lost her position as Trustee of Islam.

CREAT BRITAIN.

The Aga Khan's Spirited Address to the Moslems.

To be Loyal Faithful, and Obedient.

DELHI, November 4.

The following message addressed by His Highness the Aga Khan to the Moslems in India and His Majesty's other Dominions has been received:—"With deep sorrow, I find that the Turkish Government having joined hands with Germany acting under German orders, is madly attempting to wage a most unprovoked war against such mighty sovereigns as the King-Emperor and the Tsar of Russia. This is not the true and free will of the Sultan, but of the German Officers and other non-Moslems who have forced him to their bidding. Germany and Austria have been no disinterested friends of Islam and while one took Bosnia, the other has long been plotting to become a Suzerain of Asia Minor and Mesopotamia including Kerbala, Nejed and Bagdad. If Germany succeeds, which Heaven forbid, Turkey will become only a vassal of Germany and the Kaiser's Resident will be the real ruler of Turkey and will control the holy cities. No Islamic interest was threatened in this war and our religion was not in peril. Nor was Turkey in peril, for the British and Russian Empires and the French Republic had offered to solemnly guarantee to Turkey all her territories complete independence, if she had remained at peace. Turkey was the trustee of Islam and the whole world was content to let her hold our holy cities in her keeping. Now that Turkey has so disastrously shown herself a tool in the German hands, she has not only ruined herself but has lost her position of being the Trustee of Islam, and evil will overtake her. Turkey has been persuaded to draw the sword in an unholy cause from which she could be but ruined whatever else might happen, and she will lose her position as a great nation, for such mighty Sovereigns as the King-Emperor and the Tsar can never be defeated. Thousands of Moslems are fighting for their Sovereigns already and all men must see that Turkey has not gone to the war for the cause of Islam or for defence of her independence. Thus, our only duty as Moslems now is to remain loyal, faithful and obedient to our temporal and secular allegiance.

Sequel to Attack on the "Halcyon."

LONDON, November 4.

The sinking of the submarine was the sequel to the attack of the coast early in the morning by the enemy's squadron on the "Halcyon", the coastguard gunboat engaged in patrolling.

Enemy Evades Action.

The "Halcyon" has one man wounded. The enemy retreated rapidly and although shadowed by light

cruisers could not be brought to action before dusk. The submarine was on the surface at the time and the officers saved were on the bridge. Nothing else happened during the day in the home waters. The gunboat "Flotilla" had been available to support the Belgian left flank.

Retreat Towards Brussels.

Observed by Aerial Reconnaissance.

LONDON, November 4.

A message to the "Daily Mail" from the north of France says that Belgian aerial reconnaissance has observed a distinct movement of retreat towards Brussels.

Germany's Immense Losses.

8,000 in a few Days.

LONDON, November 3.

An headquarters eye-witness gives instances of the enemy's immense losses. At Arras alone, they lost six thousand in a few days while in a fierce action at Langhain a whole battalion was wiped out. We discovered North of the Lys on 23rd October over 1500 dead.

GERMAN NEW FORMATIONS.

Their Lack of Training.

The spectacle of German new formations chanting national songs and marching to certain death in solid masses is inspiring, but pitiable. Operations have showed the new formations' lack of training, and have demonstrated that superhuman bravery alone cannot win in modern war.

Germans fill in Gaps.

Germans, however, are in great force though undoubtedly we have inflicted immense losses, they have so far filled gaps and have returned to the charge.

Progress of Allies.

Eastward of Aisne.

LONDON, November 3.

We further progressed eastward of the forest of Aisne. Our troops who had been holding the slopes eastward of Vailly were drawn back to the valley, but we retained positions above Bourgetonin on the right bank of the river.

Cannonading Between Rheims and the Meuse.

ENEMY'S EFFORTS IN ARGONNE CHECKED.

Allies Progress North West of Pont-a-Mousson.

There have been violent cannonades between Rheims and the Meuse, also on the heights of the Meuse. Fresh efforts by the enemy in Argonne

TELEGRAMS.

have been checked. We have continued to make progress north-west of Pont-a-Mousson. There have been some small actions on the right wing favourable to our arms especially along Soille.

Imperial Loan To Australia.

MELBOURNE, November 3.

It is announced that the Imperial Government is assisting Australia with a Loan of twenty millions sterling.

British Commander's Address.

BEDOUIN SHEIKHS IN EGYPT

Assurances of Loyalty.

CAIRO, November 3.

Major-General Sir John Maxwell convened the Bedouin Sheikhs at the British Agency to-day and pointed out the Germans' efforts to make Turkey quarrel with the Allies. He enjoined them to remain calm and enjoy peace and tranquillity in Egypt, which the British forces would ensure. If the Government should find it necessary to appeal to their devotion to serve the country, he was confident of their reply.

The Sheikhs assured the Government of their loyalty and expressed thanks for the confidence placed in them.

British Casualties.

LONDON, November 4.

The following list of officers killed is issued:—

Major W. L. Allen and Capt. C. G. Andrews, Border Regiment, Second Lieut. E. B. Baker, Liverpool. Lieut.-Colonel W. Dunnington, Liverpool. Lieut.-Colonel W. Dunnington, Liverpool. Lieut. Bastard, Bedford. Capt. J. H. Batten, Liverpool. Second Lieut. J. G. H. Bird, West Surreys. Major M. Biddle, West Kents. Capt. C. Chohanadely, Border Regiment. Lieut. Chaney, Border Regiment. Lieut. Cottrell-Dorner, Scots Guards. Second Lieut. Crook, East Kents. Lieut. C. Fitzpatrick, South Staffords. Major Gen. H. J. Fraser, Scots Guards. Lieut. P. Furness, Liverpool. Capt. R. N. Gordon, Border Regiment. Lieut. Gross, West Kents. Capt. A. G. Hall, Bedford. Second Lieut. G. S. Ingram, West Surreys. Capt. E. H. Lee, Border Regiment. Lieut. G. B. Legard, West Kent. Lieut. Mitchell, South Lancs. Lieut. Murray, Coldstreams. Lieut. F. W. Robinson, South Staffords. Lieut. Smithwhite, Black Watch. Capt. O. Steele, Berkshires. Capt. F. Stoddart, Wiltshires. Second Lieut. C. Satterthwaite, Border Regiment. Second Lieut. H. Wallace, Liverpool. and Lieut. J. E. Warren, Border Regiment.

Died of wounds:—Second Lieut. B. Denny, Liverpool.

British Consul Detained by Turks.

Serbia Declares War Against Turkey.

LONDON, November 3.—(4-15 P.M.)

The Press Bureau states that the British Consul at Basrah and the British merchants have been detained by the Turks.

According to German reports Serbia has broken off the relations with Turkey.

Naval Operations.

ANOTHER SUBMARINE SUNK.

By Retreating German Squadron.

LONDON, November 3.

The Press Bureau states that Submarine D. 5 has been sunk in a skirmish with the German squadron which was retreating in the North Sea. The presence of the enemy's squadron was reported by gunboat "Halcyon", whereupon various naval movements took place. The enemy's squadron retreated rapidly and avoided action. The rearmost cruiser dropped mines, one of which struck the submarine. Two of the submarine's officers and two men were saved.

FRANCE.

Fighting Along Belgian Coast.

Enemy Abandons Yser Canal Bank.

PARIS, November 3.

It is officially stated that the enemy appears to have abandoned the left bank of Yser Canal at Dixmude.

Allies Re-occupy Passages of Yser.

Noticeable Advance North of Lys.

LONDON, November 4.

A Paris Communique says:—The Allies have reoccupied the passages of Yser without great difficulty, and south of Dixmude towards Gheluvelt. Our advance has been particularly noticeable in the region north of Lys. In spite of the enemy's attacks, we maintained our positions. Fresh German attacks against the suburbs of Arras, Libons, and Quosnoy all failed.

French Honours for British Officers

Legion of Honour Conferred.

LONDON, November 4.

President Poincare has conferred the Legion of Honour on 119 British Officers for bravery between August 21st and 30th.

Paris Communique.

PARIS, November 4.—(3-15 A.M.)

An official announcement made in Paris at eleven yesterday evening said, information received this evening concerns only the region Northeast of Vailly where we counter-attacked and re-captured the town and region of Four-De-Paris and St. Hubert in Argonne, where German attack was repulsed and we also gained ground.

TELEGRAMS.

GERMANY.

Insufficiency of Hospital Accommodation.

Theatres and Concert Halls Converted into Hospitals.

LONDON, November 3. Hospitals in Berlin are not sufficient to accommodate the extraordinary number of the wounded. Theatres and concert-halls have been converted into Hospitals.

A German Admission.

Check of Operations South of Nieuport.

BERLIN, November 3. The German Head-quarters despatch admits that inundations south of Nieuport preclude all operations in that direction. The despatch says that the whole country has been destroyed and will not recover for a long time.

German Headquarters.

Removed from Thiel to Ghent.

LONDON, November 4. It is stated in Rotterdam that the Germans have removed their Head-quarters from Thiel to Ghent.

BELGIUM.

Retreat of Germans.

East of Yser Between Nieuport and Dixmude.

HAVRE, November 4. A Belgian communique issued at nine last night says the enemy is retreating east of the Yser between Nieuport and Dixmude. The Belgians have taken many prisoners.

Allies Maintain Positions.

On the Whole Front.

The Allies have maintained their positions along the whole front.

A Belgian Communique.

Enemy Abandons Killed and Wounded.

HAVRE, November 3. A Belgian Communique says the enemy is abandoning his killed and wounded and retiring eastward. We are pushing forward, everywhere, we find indications of precipitate retreat. A German Officer has confessed that the Germans have here lost thirty thousand men, of whom ten thousand were killed.

Communication Between Sluis And Belgium.

Completely Interrupted.

AMSTERDAM, November 3. The "Handelsblad" says that all communication between Sluis and Belgium has been completely interrupted. Nobody is allowed to enter or leave Belgian territory.

Queen of the Belgians.

Still With the Troops.

AMSTERDAM, November 3. The Queen of the Belgians is still accompanying the King and the troops.

General Commanding Tenth Army Corps.

Proclaims Martial Law.

AMSTERDAM, November 3. A Despatch from Hanover, according to the same paper, says that the General commanding the tenth army corps has proclaimed most severe martial law. He says that there has been an outburst of espionage. He lays a peculiar emphasis on the statement that neither the attitude of the populace nor the position in the battlefields is the reason for the measure.

TURKEY.

Operations Against Turkey.

Dardanelles Bombarded by Anglo-French Squadron.

LONDON, November 4.—(2-25 A.M.) An Anglo-French squadron has bombarded the Dardanelles.

More German Officers.

Arrive in Constantinople.

LONDON, November 3. Several hundreds of more German Officers have arrived at Constantinople.

Large Explosion in Holles Fort.

LONDON, November 4. The Dardanelles were bombarded at long range at daybreak on Tuesday, the forts replied, but no ships were hit. A large explosion with volumes of smoke occurred in the Holles fort.

TELEGRAMS.

RUSSIA.

A Russian Bulletin.

LONDON, November 4.—(3-50 A.M.) PETROGARD.—It is officially stated here that Germans on the East Russian Front are now everywhere acting on the defensive. The Russians have advanced in some districts and captured two guns and some prisoners. The Russians are advancing beyond the Vistula northwest of Pilitza, and without noteworthy engagements have occupied Schadek Last and Rosprza. The enemy is on Ration. Kieles front is retiring.

The Austrians southeast of Kieles attempted an obstinate resistance but were defeated with loss of three guns, five mitrailleuses and 1500 prisoners. The Russians continued to advance on the Lower San and desperate battle continues in the Nizky Region.

JAPAN.

Bombardment of Tsingtao.

Damage to Ittes Hill—an Important Strategic Point.

LONDON, November 3. It is officially stated that the bombardment of Tsingtao had resulted in great damage to Ittes Hill, an important strategic point and elsewhere.

Oil Tanks Fired At.

Enemy Replied Feebly.

Oil tanks have been fired. The enemy replied feebly.

UNITED STATES.

The "Gneisenau" "Scharnhorst" and "Nueremberg."

Call at Valparaiso.

LONDON, November 3. The Santiago German Warships "Gneisenau," "Scharnhorst" and "Nueremberg" called at Valparaiso on Monday and left at night after provisioning.

The German Cruiser "Goer".

U. S. A's Assurance to Japan.

WASHINGTON, November 4. The State Department has notified the Japanese Embassy that the German cruiser "Goer" now at Honolulu will be given a certain date, not made public, either to sail or be interned.

SOUTH INDIA.

Public Meeting At Ponani.

Protesting Against Turkey's Attitude.

PONANI, November 4. The Moplahs of Ponani, Malabar, assembled in a mass meeting in the premises of the Mannathul Islam Sabha under the presidency of His Holiness the Valiatangal, expressed their unswerving loyalty to the British Throne, conducted special prayers in procession through the bazaar for the success of the British arms and issued pamphlets protesting against the attitude of Turkey in the present war. The whole bazaar was closed and partook in the meeting, prayers and the procession.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

DELHI.

Three Weeks Court Mourning.

For Prince Maurice.

DELHI, November 4. Three weeks Court mourning from 23rd October for the late Prince Maurice of Battenberg is notified in India, half mourning to commence from the 11th instant up to which date it will be full.

The Maharajah of Gwalior's Crop of War Gifts.

DELHI, November 3. In addition to the previous lavish contributions the Maharajah of Gwalior has offered as a Christmas gift for the use of British sailors and soldiers a unit of motor ambulance comprising forty-one cars with all accessory lorries and motor cycles.

CALCUTTA.

The "Englishman" on the European Situation.

Advocates League of Neutrals.

To End War Speedily.

CALCUTTA, November 3. The "Englishman" in discussing the European situation, advocates the formation of a League of Neutral Nations with a view to terminate the war speedily. Turkey's

TELEGRAMS.

intervening, it remarks, may mean the prolongation of war and this will be disastrous to neutrals. In criticising the position of Holland and Denmark, it urges them, as also Italy, Greece and the Balkan States to throw in their lot with the Allies. "In short," the "Englishman" concludes, "what we want is a league of European nations that will definitely end the spectre of German militarism and so re-arrange the map of Europe as to make its resurrection impossible and to ensure a hundred years or more of peace on the Continent."

BOMBAY.

The Satara Swindling Case.

Accused Sentenced.

BOMBAY, November 4. The hearing of the third Satara swindling case against Alexander B. Lewis, lately Nazir of District Court Satara and three other Court Clerks was disposed of on Monday in the Court of the additional Sessions Judge, Mr. Balak Ram, I. C. S. Agreeing with the assessors the Judge found the accused Lewis, guilty of criminal breach of trust in respect of property of minors and of forgery and falsification of accounts sentencing him to three years rigorous imprisonment on each count and a fine of Rs. 3000. All sentences are to run concurrently, but these will commence after the expiry of the sentences passed in the previous cases.

The Bombay Moslem League.

A Great Loyal Campaign Arranged.

BOMBAY, November 4. The Bombay Presidency Muslim League is through all its branches organising meetings and congregations in every part of the Presidency with a three-fold object, first, to express deep and unswerving loyalty of Moslems to the British throne, secondly, to explain to the masses H. E. the Viceroy's communique regarding war with Turkey, and thirdly to enlighten the populace upon the injunctions of the Prophet to be perfectly obedient to a Government which not only allows perfect toleration in the performance of religious duties but also protects the Moslem Holy Shrines and pilgrims and offers facilities to the faithful in spiritual affairs.

PUNJAB.

The Railway Breach.

Communication Restored.

SUKKER, November 4. The line on Ruk-Sibi section is repaired and through communication has been restored to-day.

A Railway Line Breached.

SUKKER, November 3. The District Traffic Superintendent, Sukkur, wires: The line breached at mile 118.5 and 22 between Lindsay and Domboli on Ruk Sibi section to-day due to floods. Trains cannot pass through. Arrangements are made to tranship mails and passengers. If floods subside through communication will probably be restored by to-day.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 4.

The following telegram was despatched by the Secretary of State to the Government of India last night:—Hard fighting continues in the North of France and in Western Belgium and casualties on both sides were very severe but there is little change in the position. A French official report says "We have made some slight progress along almost the whole front except at a village near Meddines half of which is held by the Germans. The Kaiser is reported to be with his forces attempting to break through the allied line near Ypres. An eye-witness with the British force describes the skill with which the British troops were transferred from trenches on the river Aisne to Western Belgium to oppose the German effort to reach Calais which commenced after the fall of Antwerp. He says the Germans attacked in swarms and with great bravery but were swept away by our fire and one battalion of theirs lost 400 dead in the British lines alone. The troops who suffered so severely were of their newly formed corps and were ill-trained. Mounted troops are fighting in the trenches along with infantry, armoured motor cars with maxims and quick-firing guns are much used. In the Eastern area the German attacks have been repulsed and Russians are moving forward. It is officially announced at Tokyo that a majority of German forts at Tsingtau silenced and only two replying to fire of the Allies. In South Africa Colonel Alberts has defeated the rebels in Lichtenburg district and several rebel leaders captured. Newspaper reports from South Africa say that General Botha has the situation well in hand that the disloyalists are much in minority. His Majesty's ship "Minerva" finding Akaba in occupation of soldiers' shells it and destroyed the fort, barracks and stores. The French Government state that the Mahomedans of Algeria, Tunis and Morocco understand the mistake the Turkish Government have made by resigning their independence into the hands of Germany. The Beduin Sheikhys have assured Sir John Maxwell at Cairo of their loyalty to the British Government. The Admiralty in consequence of the Germans scattering mines indiscriminately on the main trade route to America has notified its intention of closing the North Sea.

A number of telegrams have reached the Private Secretary to the Viceroy from Mahomedan Associations in different parts of India deploring the action taken by Turkey and assuring His Excellency of the loyal support of Mahomedans in this country.

తెలుగు తెలుగు

సెం. 6, బందరుగిరి, మృదాంశు.

MADRAS.—Printed and Published by K. Nageswara Rao at the Andhrapatrika Press, No. 6 & 7, Thumbu Chetty Street, George Town.